

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Haridusteaduste instituut
Hariduskorralduse õppekava

Karine Mandel

KUTSEÕPPE ÕPPEKAVARÜHMADE KVALITEEDIPROBLEEMID NING
NENDE PARENDAMINE 2011. AASTA PILOOTVOORU JA 2014. AASTA
AKREDITEERIMISPROTSESSI ARUANNETE PÕHJAL

magistritöö

Juhendaja: Hasso Kukemelk (PhD)

Kaasjuhendaja: Liina Lepp (MA)

Läbiv pealkiri: Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemid

KAITSMISELE LUBATUD

Juhendaja: Hasso Kukemelk (PhD)

.....

(allkiri ja kuupäev)

Kaasjuhendaja: Liina Lepp (MA)

.....

(allkiri ja kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees: Merle Taimalu (PhD)

.....

(allkiri ja kuupäev)

Tartu 2015

Sisukord

Sisukord.....	2
Sissejuhatus	3
1. Teoreetiline ülevaade	5
1.1 Kvaliteedi tagamine ja <i>PDCA</i> pideva parendamise tsükli rakendamine hariduses.....	5
1.2 Eesti kutsehariduse kvaliteedi tagamise protsess	8
1.3 Hindamistulemuste kasutamine kvaliteedi parendamise protsessis	12
2. Uurimistöö metoodika.....	15
2.1 Valim	16
2.2 Andmete kogumine	17
2.3 Andmete analüüs	18
3. Tulemused	20
3.1 Osaliselt akrediteeritud kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemid 2011. a. akrediteerimise aruannete põhjal.....	20
3.2 Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemid 2014. a. teistkordse akrediteerimise aruannete põhjal	25
3.3 Kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannetes 2011. a. välja toodud kvaliteediprobleemide osas lahendusteni jõudmise/mitte jõudmise kirjeldamine 2014. a. aruannetes.....	30
4. Arutelu.....	39
4.1 Uurimistöö piirangud ja praktiline väärtus.....	44
Kokkuvõte	46
<i>Summary</i>	47
Tänuõnad	49
Autorsuse kinnitus.....	49
Kasutatud kirjandus.....	50
Lisa 1. Kooli õppekavarühma aruande vormi näidis	
Lisa 2. Hindamiskomisjoni aruande vormi näidis	
Lisa 3. Kutseõppe õppekavarühmade 2011. a. akrediteerimise pilootvoorus osalenud koolid ja nende õppekavarühmad	
Lisa 4. Nimekiri uurimistöös analüüsitud kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannetest	

Sissejuhatus

Hariduses on kvaliteet aktuaalne ja oluline märksõna. See on ka põhjus, miks kvaliteediküsimused on olnud läbivateks teemadeks kahes järjestikuses kutseharidussüsteemi arengukavas (Kutseõppeasutuste riikliku., 2011) ning hiljuti heaks kiidetud hariduse arengusuundi määratlevas dokumendis „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“ (2014).

Kvaliteedi tagamiseks ja tõstmiseks tuleb mitmeid organisatsiooni põhi- ja tugitegevusi koordineerida ning ka hariduses on võetud protsessi aluseks enamlevinud kvaliteedijuhtimise mudelid. Selleks, et kvaliteedi tagamine ja tõstmine toimiks, on oluline läbida kõik kvaliteedijuhtimise protsessi etapid alates eesmärkide seadmisest ja tegevuste planeerimisest kuni tulemuste kontrollini ning selle põhjal korrigeerivate tegevuste rakendamiseni, kusjuures kvaliteedi tagamise protsess on pidev ja katkematu, mitte ühekordne tegevus.

Kutseõppeasutuste tegevus on samuti kvaliteedi tagamise tsükliga seotud – esmalt luuakse koolide tegevuse aluseks olevad dokumendid (nagu arengu- ja rakenduskavad), kus pannakse paika eesmärgid ja kavandatakse tegevused. Seejärel need rakendatakse (õppe- ja kasvatustöö ning seda toetavad tugiprotsessid) ning järgnevalt viiakse läbi kutseõppeasutuste sise- ja välishindamine eesmärkide saavutamise kontrollimiseks ja probleemkohtade tuvastamiseks. Hindamise tulemusel peaks toimuma kavandatud eesmärgid mitte saavutanud tegevuste osas parendustegevuste elluviimine. Selleks, et ilmnunud probleemid lahendada, on oluline hindamisel saadud teavet kasutada ning ühtlasi anda kogutud teabe alusel ka sisend uute eesmärkide ja kavandatavate tegevuste seadmisesse.

Eestis rakendatav kutseõppe riiklik tunnustamise süsteem tähendab kvaliteeditagamise ja -kontrolli vahendit, mis koosneb sisehindamisest, välishindamisest ehk akrediteerimisest ning õppe läbiviimise õiguse andmisest. Kvaliteedi tagamise tsükliks kannab tunnustamise süsteem seega kontrolli funktsiooni ning kontrolli tulemusel selgunud probleemkohad on aluseks parendustegevuste rakendamisele. Tunnustamise süsteem näeb ette, et õppekavad moodustavad õppekavarühma, milles antakse õppe läbiviimise õigus akrediteerimise tulemuste põhjal kas täisperioodiks ehk kuueks aastaks, osaliseks perioodiks ehk kolmeks aastaks või ei anta õigust (Kutseõppeasutuse seadus, 2014). Vastavalt Kutseharidusstandardi lisale kaks on Eestis kokku 32 õppekavarühma (Kutseharidusstandard, 2013).

Kutseõppe riiklik tunnustamise süsteem on aga küllaltki uus, käivitades 2011. a. pilootvoorus ning täies mahus alles 2014. a. (Kutseõppeasutuste riikliku., 2011). 2011. a. akrediteerimise pilootvoorus osales vabatahtlikult 24 kutseõppeasutust ning akrediteerimiseks

valiti 32 õppekavarühma seast välja kaks – „Ehitus ja tsiviilrajatised“ ning „Majutamine ja toitlustamine“. Hindamise läbisid 37 õppekavarühma, millest täisperioodiks akrediteeriti 18 ja osaliseks perioodiks 19 õppekavarühma (EKKA andmebaas, *s.a.*). 2014. a. käivitati tunnustamissüsteem lõplikult ning teistkordse hindamise läbisid needki õppekavarühmad, mida hinnati 2011. a. pilootprojektis.

Kvaliteet ning kvaliteedi *PDCA* pideva parendamise tsükkel, selle raames teostatav kontroll, probleemkohtade välja selgitamine ja järgnevad parendustegevused on hariduse seisukohalt väga olulised. Samas on mitmed varasemad uuringud (*Fundamentals of a...*, 2004; Smith, 2008; Visscher, 2009; Weiss, 1998) näidanud, et puuduste kõrvaldamine osutub tsükli kõige keerukamaks osaks ehk et selgunud probleemkohad ei pruugi tegelikult lahendusi saada. Kui tsükli kõiki etappe edukalt ei läbita, siis see tervikuna aga ei tööta.

Eelneva põhjal on käesoleva uurimistöö uurimisprobleem, missuguste kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemide osas on *PDCA* pideva parendamise tsükkel edukalt rakendunud ning missuguste osas mitte. Uurimisprobleemi lahendamine annab olulist teavet selle kohta, missugused on analüüsitud kutseõppe õppekavarühmade läbivad probleemid, millega tuleks senisest intensiivsemalt tegeleda ning lahendusi leida. Ühest küljest on uurimisprobleem oluline, kuna kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemide kohta pole varasemalt põhjalikku uurimust läbi viidud, kuid samas on uurimuse tulemused kutseharidusega seotud huvigruppidele tähtsad teadmaks, missuguste puudustega peaks senisest intensiivsemalt tegelema. Teisest küljest on uurimistöö teema oluline autori enda jaoks, kuna ta on kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimisega seotud ning soovib oma teadmisi uuritud teemal süvendada. Uurimistöö eesmärgiks on välja selgitada, missuguseid kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleeme toodi välja 2011. a. pilootvooru ja 2014. a. akrediteerimise aruannetes ning kuidas kajastus 2014. a. aruannetes varasemalt osutatud puuduste parendamine. Eesmärgi täitmiseks analüüsitakse vastavaid akrediteerimise aruandeid, kusjuures aruannetena käsitletakse nii koolipoolseid õppekavarühma (sisehindamise) aruandeid kui ka hindamiskomisjoni (akrediteerimise) aruandeid.

Uurimistöö koosneb neljast peatükist ja alapeatükkidest, eesti- ja ingliskeelsest kokkuvõttest, kasutatud kirjanduse loetelust ning neljast lisast. Esimeses peatükis antakse uurimistöö teoreetiline ülevaade ja tutvustatakse valdkonnaga seotud varasemate uuringute tulemusi. Teises peatükis kirjeldatakse uurimistöö metoodikat. Kolmandas peatükis esitatakse uurimuse tulemused. Neljandas peatükis arutletakse uurimistöö tulemuste üle.

1. Teoreetiline ülevaade

1.1 Kvaliteedi tagamine ja *PDCA* pideva parendamise tsükli rakendamine hariduses

Tänapäeval on kvaliteedist saanud üks hariduse peamisi aruteluteemasid ning termin hariduse kvaliteet on laialt kasutatav nii hariduspoliitilistes dokumentides kui ka teadusuuringutes (Heidmets, 2013). Kvaliteedi mõistet põhjalikumalt analüüsid on Ginter (*s.a.*) teinud kokkuvõtte, et kvaliteet on seostatav eesmärkidega ning tegevusi hinnatakse kvaliteetseks selle alusel, kuidas nende abil eesmärged täidetakse. Haridusleksikon pakub välja, et sõltuvalt lähenemisest võib hariduse kvaliteet tähendada nii erilisust, teatud tasemele ja standarditele vastavust, kindlale eesmärgile vastavust, mõjukust, pidevat täiustumispüüdu kui ka rahaliselt väljendatavat väärtust (Heidmets, 2013). Oakland (2006) konstateerib, et „kvaliteeti peab juhtima – ta ei teki iseenesest“ (lk 146). See tähendab, et kvaliteedi tagamiseks ja ka tõstmiseks on vajalik sihipärane tegevus, mille juurde kuulub hea kvaliteedisüsteemi loomine ja selle vastavushindamine, süsteemi toimimise auditeerimine ja süsteemi enda ülevaatus.

Kvaliteedi hindamiseks on üritatud pikka aega juurutada ühtseid nõudeid ning rahvusvaheliselt kooskõlastatud protseduure (Heidmets, 2013). Selliseid suundumused on iseloomulikud üle maailma, sh Euroopas ning Eestis. Nii on ka alates 1990. aastatest majanduspraktikas hästi toimunud juhtimissüsteeme üle kantud haridusse, modifitseerides neid vastavalt tegevuskeskkonnale, et luua seeläbi tõhus ning sihipäraselt toimiv koolisüsteem (Türk *et al.*, 2011). Selleks, et toetada Euroopa kutsehariduse pakkujaid kvaliteedi tagamise süsteemide parendamisel, arendas Euroopa Komisjoni kutsehariduse kvaliteedi tagamise töögrupp *Technical Working Group on Quality in VET (TWG)* välja ühtse kvaliteeditagamise soovitude raamistiku (Visscher, 2009), mille käigus loodud kutsehariduse kvaliteedi tagamise (*EQAVET*) mudel on väga sarnane juba varasemalt loodud *PDCA* pideva parendamise tsükli (Deming, 1986), mille eesmärk seisnes organisatsiooni kvaliteedi katkematus parendamises. Demingi järgi on hariduse juhtimisel ja parendamisel tarvis kasutada samasuguseid printsiipe nagu igasuguse teise protsessi, töötsükli või teenuse kvaliteedi parendamisel. Ühtlasi on see hea näide majanduspraktikas toimunud kvaliteedisüsteemide integreerimisest haridusse.

Eestiski rakendatava *EQAVET*'i mudeli komponendid on jagatud nelja gruppi: *Planning* (planeeri), *Implementation* (teosta), *Evaluation* (hinda, kontrolli), *Review* (korrigeri) (*EQAVET Indicators Toolkit, s.a.*). Seejuures on *EQAVET* mudeli ja *PDCA* pideva

parendamise tsükli puhul etappide nimetused vastavalt järgmised: *Planning=Planning, Implementation=Do, Evaluation=Control* ja *Review=Act* (Deming, 1986; *EQAVET Indicators Toolkit, s.a*).

Kuigi *EQAVET* mudel on loodud spetsiaalselt kutsehariduse kvaliteedi tagamise jaoks, kasutatakse antud uurimistöös peamiselt siiski *PDCA* pideva parendamise tsükli teooriat, kuna see on algupärane ning veelgi enam – mõlemad kvaliteedi parendamise mudelid oma sisult praktiliselt identsed, erinedes vaid terminoloogia osas. Mõlema lähenemise puhul on paika pandud eesmärgid, neid üritatakse maksimaalselt saavutada, seejärel uuritakse tulemusi, tuvastatakse probleemid ning nendest lähtuvalt püütakse eesmärke veelgi paremini saavutada (Visscher, 2009). *PDCA* pideva parendamise tsükli etapid hõlmavad järgmisi tegevusi:

1) Plan (P) ehk Planeeri: analüüsitakse hetkeolukorda, seatakse eesmärgid ja kavandatakse tegevused nende saavutamiseks, misjärel koostatakse analüüs selle kohta, millises ulatuses on olemasolev süsteem suuteline kavandatavaid eesmärke täitma ning milliseid muudatusi tuleks teha. Samuti uuritakse olemasoleva info piisavust ja kaardistatakse lisainformatsiooni vajadus (Dominica & Talmacean, 2013). *EQAVET Indicators Toolkit (s.a.)* toob lisaks välja, et eesmärgid peavad olema selged, asjakohased ja mõõdetavad nii poliitika, protseduuride, ülesannete kui ka inimressursside osas.

2) Do (D) ehk Teosta: tegevuste alustamine ja rakendamine vastavalt loodud plaanile (Dominica & Talmacean, 2013). *EQAVET Indicators Toolkit (s.a.)* on täpsem, kirjeldades, et selles etapis pannakse paika tegevused, mis tagavad eesmärkide saavutamise – koostöösuhete arendamine, huvigruppide kaasamine, ressursside koondamine ning organisatsiooniliste või operatsiooniliste protseduuride elluviimine.

3) Check (C) ehk Kontrolli: planeeritud tegevustega saavutatud eesmärkide hindamine vastavalt esialgselt kavandatule ning kriitiliste punktide identifitseerimine (Dominica & Talmacean, 2013). *EQAVET* kvaliteedimudeli kirjelduse järgi luuakse selles etapis mehhanism, mis mõõdab saavutusi ja eesmärkide täitmist, kogudes seejuures tulemuslikkust näitavat teavet (*EQAVET Indicators Toolkit, s.a.*). Kvaliteedi kontrollimise eesmärgiks on kaasa aidata sellele, et saavutatud tulemused oleksid võimalikult vastavuses nõutavate tulemustega ning tegelikult hakkab see funktsioon toimima momendist, mil sõnastatakse eesmärgid ja kavandatakse tegevused eesmärkide saavutamiseks (Salumaa, Talvik & Saarniit, 2007). Kontrollimine on just kui kogu edaspidise arengu alus ning kontrollida või hinnata tuleb pidevalt, mitte ühekordselt.

Kooli jaoks on eristatavad kaks kontrollimise tasandit – organisatsiooni töötajad kontrollivad ise oma tegemisi (antud kontekstis koolide sisehindamine ehk eneseanalüüs) ning

organisatsiooni tegemisi kontrollitakse seal mitte töötavate isikute poolt (antud kontekstis kui akrediteerimine ehk välishindamine) (Salumaa *et al.*, 2007). Oakland (2006) on välja toonud, et sisemiste auditite ja ülevaatuste läbiviimise protseduurid ja nende tulemused tuleb dokumenteerida ning need dokumendid peavad ise ülevaatuste objektiks saama, osutades sisehindamistulemuste ülevaatuse vajalikkusele. See viitab sellele, et neid kahte protsessi on seejuures üksteisest võimatu lahutada, kuna vaid ühe või teise kontrolliprotsessi rakendamine oleks ühekülgne ning ei tagaks kokkuvõttes ka kontrollimise usaldusväärsust.

Enesehindamise protsessi läbi hindab organisatsioon oma tegevust ja kasutab seeläbi kogutud infot tulevikus tegevuste täiustamiseks (Sallis, 2002). Sisuliselt tähendab see eelnevalt kokku lepitud kriteeriumide alusel läbi viidavat põhjalikku ja süstemaatilist ülevaatust, mille käigus antakse hinnang kooli hetkeseisundile, selgitades välja organisatsiooni tugevused ning parendusvaldkonnad, analüüsitakse õppe- ja kasvatustegevust, juhtimist ja hinnatakse nende tulemuslikkust (Salumaa *et al.*, 2007).

Välishindamine on vajalik aga selleks, et kontrollida sisehindamise tulemuste vastavust tegelikkusele. Euroopa kutsehariduse kvaliteedi tagamise võrgustik on välishindamise defineerinud kui hinnatava objekti väliste hindajate poolt läbi viidava hindamise või organisatsioonis mitte töötavate ja sekkumise eest mittevastutavate isikute poolt läbi viidava hindamise (*EQAVET Glossary, s.a.*). Akrediteerimist nähakse kutsehariduse kvaliteedi kindlustamise vahendina ja seega kui instrumenti, mis suudab kutsehariduse väljakutsetele vastata (*Assuring Quality...*, 2011). Tänu kontrollitegevustele tekib selge ettekujutus hindamisobjekti tugevatest külgedest ning tegevusaladest, mis nõuavad parendamist (Sallis, 2002). Institutsionaalselt akrediteerimist uurinud Hämäläinen, Mustonen & Holm (2004) on välja toonud, et paljudes riikides on nii akrediteerimise kui teiste hindamiste eesmärk üsna sarnane – arendada hariduse kvaliteeti, varustada avalikkust infoga kooli kvaliteedi kohta ja tõendada, et hariduse kvaliteet vastab nõuetele.

Oluline on aga see, et kontrolli käigus loodava informatsiooniga ka midagi ette võetakse ning seda katkematult. Nii tuleks hindamise lõpus tähelepanu pöörata korrigeerivale tegevusele ning hinnatav organisatsioon peaks parendamisprotsessi jätkama pärast auditoraruannete avaldamist (Oakland, 2006). Seda funktsiooni täidab tsükli neljas etapp.

4) Act (A) ehk Tegutse: hindamistulemuste uurimine ja nende põhjal rakendatavad tegevused. Kui kavandatud eesmärgid ei saavutatud, siis viiakse sisse vajalikud uuendused ja töötatakse välja uued standardid või muudetakse olemasolevaid (Dominica & Talmacean, 2013). *EQAVET Indicators Toolkit (s.a.)* toob lisaks välja, et tsükli neljandas etapis luuakse protseduurid, mis aitavad saavutada varem määratletud eesmärgid ja tagasiside tulemusel

saadud uued eesmärgid (*EQAVET Indicators Toolkit, s.a.*). Selleks, et likvideerida lõhe eesmärkide saavutamiseks kavandatud ja tegeliku soorituse vahel, tuleb üle vaadata õppekavad, parendada kooli võimekust, täiustada õppeprotsessi ning hindamissüsteemi. Ülevaatamise süsteem peaks olema terviklik ning sisaldama kõiki protsessi aspekte, et kindlustada puuduste ja/või tegevuste parendamine. See eeldab koolilt sellise monitooringusüsteemi loomist, mis hindab sooritust ning tugisüsteemide adekvaatust ja efektiivust (Rita, 2009). Deming (1986) on soovitanud kvaliteedi tõstmiseks *PDCA* pideva parendamise tsüklit pidevalt ja katkematult taaskäivitada.

1.2 Eesti kutsehariduse kvaliteedi tagamise protsess

Kutseõppeasutuse seadus määratleb kutseõppe kui õppimis-, õpetamis- ja korraldustegevuste kogumi, mille eesmärgiks on kutsehariduse omandamise võimaldamine (Kutseõppeasutuse seadus § 2 lg 1, 2014). Kutseõppe valdkonda reguleerivad olulisemad õigusaktid on Kutseõppeasutuse seadus, Kutseharidusstandard, Kutseõppe tasemeõppe akrediteerimise tingimused ja kord ning Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord (Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi..., *s.a.*). Sisuliste kutsehariduse strateegiate üle otsustab valitsus, kiites heaks ja viies ellu riiklikku hariduse arengukava (*EQAVET* andmebaas, *s.a.*). Kutseõppe arengu kavandamisel juhindutakse raamdokumentidest „Elukestvaõppe õppe strateegia 2014-2020“, enne seda „Eesti kutseharidussüsteemi arengukava 2009-2013“ (Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi..., *s.a.*).

Kvaliteedijuhtimise põhimõtteid hakati Eesti koolisüsteemis vabatahtlikkuse alusel kasutama enam kui kümme aastat tagasi (Tammaru, 2008). 2003. aastal arendati välja Eesti Kutseõppeasutuste Kvaliteediauhinna konkurss, mille aluseks olid *EFQM* kvaliteedimudeli põhimõtted (*EQAVET* andmebaas, *s.a.*). Kvaliteediküsimused on aastatega aga aina suuremat tähtsust omandanud, mille näideteks saab tuua järjestikused riikliku tasandi kutsehariduse arengukavad. Eesti Kutseharidussüsteemi arengukava 2009-2013 kui üks viimase kümnendi kutseharidussüsteemi arendamise põhilistest alusdokumentidest nimetas perioodi kõige olulisemateks märksõnadeks õppijakesksuse, kutseõppe kvaliteedi, ajakohasuse ja väärtustamise. Samas arengukavas esitatud prognooside kohaselt on aastal 2020 üle poole Euroopa töötajaskonnast oskustöötajad, teenindajad või keskastme spetsialistid, kes vajavad valdavalt kutsehariduslikku ettevalmistust (Eesti Kutseharidussüsteemi arengukava..., 2009).

Kui Eesti ühiskonna jätkuvat arengut soovitakse prognoositud trendide valguses tagada, on eelnevale tuginedes selge, et selle üheks alustalaks on kõrgete kutseoskustega spetsialistid. Head kutseoskused on kvaliteetse haridussüsteemi puhul nii sisendiks kui ka väljundiks.

Kvaliteedi piisavalt kõrget taset seatud eesmärkide saavutamiseks tuleb analüüsida ja kontrollida ning vajadusel teha tegevuste osas korrekture. Sellise kvaliteeditagamissüsteemi rakendamise tulemuseks on kutseharidussüsteemi pidev parendamine ning huvipoolte vaheline usaldus (Eesti Kutseharidussüsteemi arengukava..., 2009). Seega peavad koolidel olema enesehindamiseks ja -arendamiseks ning kutsehariduse partneritel koolide ja nende põhitegevuste tunnustamiseks asjakohased vahendid.

12. juunil 2013. aastal vastu võetud Kutseõppeasutuse seadus muutis oluliselt kogu senist kutsehariduse korraldust. Käesoleva uurimistöo kontekstis on kõige olulisem õppe läbiviimise õiguse andmise protsessi reformimine. Reformi alusel koosneb tunnustamise süsteem varasema koolituslubade süsteemi asemel kolmest peamisest protsessist – koolipoolsest õppekavarühma sisehindamisest, hindamiskomisjoni poolt teostatavast välishindamisest ehk akrediteerimisest ning haridus- ja teadusministri poolt õppe läbiviimise õiguse andmisest (Kutseõppe riikliku..., 2011).

Riiklik kutsehariduse tunnustamise süsteem näeb ette, et koolide õppekavad moodustavad **õppekavarühma**, milles õppe läbiviimise õigust tuleb kindla perioodi tagant pikendada, kusjuures õppekavarühmas võib avada vahepeal uusi õppekavasid (Kutseõppe riikliku..., 2011). Vastavalt Kutseharidusstandardi lisale 2 on Eestis kokku 32 õppekavarühma valdkonda (Kutseharidusstandard, 2013).

Akrediteerimine tähendab antud kontekstis õppekavarühmade lõikes läbiviidavat välishindamist, mis toetub kooli sisehindamisele ja mida teostavad koolivälised sõltumatud hindajad (Kutseõppeasutuse seadus § 13 lg 2, 2014) ning seda korraldab haridus- ja teadusministri poolt selleks volitatud sihtasutus (Kutseõppeasutuse seadus § 13 lg 4, 2014). Nii näebki Kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise kord ette, et akrediteerimise korraldajaks on SA-se Archimedes struktuuriüksus Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur ehk EKKA (Kutseõppe õppekavarühmade..., 2014) (autori märkus: alates 02.04.2015 kannab EKKA uut nime – Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur).

Nagu eespool välja toodud, on ka Eesti kutsehariduse kvaliteedi tagamise protsessi aluseks *EQAVET*'i mudel, mis põhineb omakorda *PDCA* pideva parendamise tsükli loogikal. Eestis kutsehariduse kontekstis on tsükli etappide tegevused vastavalt järgmised:

1) **Plan (P)** ehk Planeeri etapp tähendab koolide tegevuse aluseks olevate dokumentide loomist, eesmärkide seadmist ning tegevuste planeerimist. Nendest regulatsioonidest on üks

olulisemaid kooli arengukava. Vastavalt Kutseõppeasutuse seadusele koostatakse arengukava vähemalt kolmeks aastaks ja selles määratakse kooli arengu põhisuunad ning nende rakendamise meetmed, lähtudes riiklikest strateegilistest dokumentidest (Kutseõppeasutuse seadus § 6 lg 4, 2014). Arengukava on ka dokument, milles esitatakse kooli sise- ja väliskeskonna analüüs, visioon, selle saavutamiseks püstitatud eesmärgid ja indikaatorid ning tegevuskava nende saavutamiseks (Kutseõppeasutuse arendustegevust..., 2013). Lisaks arengukavale koostatakse *PDCA* pideva parendamise tsükli esimeses etapis aga ka teised dokumendid nagu kooli rakendus- ja töökavad.

2) Do (D) ehk Teosta etapp hõlmab dokumentidest lähtuvat eesmärgipärast tegevust ehk koolide põhitegevust, milleks on õppe- ja kasvatustöö läbiviimine ning seda omakorda toetavad tugiprotsessid (personalipoliitika, taristu haldamine). Kooli tegevused on üksikasjalikult kirjeldatud Kutseõppeasutuse seaduse paragrahvis kolm, mistõttu neid siinkohal eraldi välja ei tooda.

3) Check (C) ehk Kontrolli etapis kasutatakse kontrollimeetodina kutsehariduse sisehindamist ja sellel põhinevat akrediteerimist. Koolis läbi viidav sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärk on tagada õppijate arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng (Kutseõppeasutuse seadus § 19 lg 1, 2014). Protsessi käigus analüüsitakse kooli õppekasvatustööd ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust, kusjuures aruanne koostatakse vähemalt korra kooli arengukava perioodi jooksul ning sellest lähtudes koostab kool ka õppe läbiviimise õiguse pikendamiseks õppekavarühma aruande (Kutseõppeasutuse seadus, 2014) (näidis lisas 1).

Välishindamise läbiviimiseks moodustatakse iga kutseõppeasutuse õppekavarühma jaoks hindamiskomisjonid, mis hindavad kehtestatud hindamisvaldkondade alusel õppekavarühmas läbiviidavat õppekasvatustööd ning koostavad **akrediteerimisaruande** (Kutseõppe tasemeõppe..., 2014) (näidis lisas 2). Protsessi osaks on ka koolikülastus, mille käigus toimuvad intervjuud kooli esindajatega ning dokumentide ülevaatus eneseanalüüsiaruandes esitatud faktide kontrollimiseks. Koostatud hinnang esitatakse haridus- ja teadusministri poolt loodud hindamisnõukogule, mis teeb ettepaneku õppe läbiviimise õiguse kohta (Kutseõppeasutuse seadus, 2014). Sisehindamise käsiraamatus tuuakse välja, et välishindamine suurendab hindamise objektiivsust ja annab võrdluseks vajalikku taustinformatsiooni. Samuti aitab distantsilt näha tööprotsesse, millega hinnatav kool on tihedalt seotud ja mida mõjutavad kollektiivi sotsiaalsed suhted ning vähendab kooli kalduvust rõhutada positiivset identiteeti (Sisehindamise käsiraamat kutseõppeasutustele, 2007).

Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteeti hinnatakse viie hindamisvaldkonna lõikes, millest esimene on kooli põhiprotsess ja ülejäänud neli seda toetavad tugiprotsessid. Põhiprotsessiks on õppekasvatustöö, mille kvaliteedi määrab õppekavade lähtumine huvigruppide vajadustest ja õppekavastrateegiast, samuti peab õppe- ja kasvatusprotsessi läbiviimine ja selle arendus toetama õppekavade eesmärkide saavutamist ning õppija arengut kutseharidusstandardis määratletud õpiväljundite saavutamisel. Tagatud peab olema vajalik tugisüsteem.

Tugiprotsessi eestvedamine ja juhtimine kvaliteeti määravad tõhus õppekavarühma eestvedamine ja juhtimine ning toetus õppekavarühma jätkusuutlikkuse tagamiseks (näiteks aruandeperioodil toimunud põhjendatud muudatused õppekavarühma juhtimises, vastutusvaldkondade selge määratlemine ja kommunikatsioon eri tasanditel (Kutseõppe õppekavarühmade..., 2014). Personalijuhtimise tugiprotsessi kõrge kvaliteedi tagamiseks peavad kooli töötajad vastama regulatsioonidest tulenevatele nõuetele ning toetama õppekavarühma jätkusuutlikkust nii nõuetele vastavuse kui personali piisavuse poolest. Tugiprotsessi koostöö huvigruppidega toimivust näitab jätkusuutlikkust toetav suhtlemine väliste huvigruppidega (Kutseõppe õppekavarühmade..., 2014). Samas on oluline arvestada ka sisemiste huvigruppidega – näiteks nende ettepanekutega õppe- ja kasvatusprotsessi arendamise osas. Ressursside juhtimise tugiprotsessi eemärgiks on õppekavarühma toetamine eesmärkide saavutamisel – tagada finantsressursside juhtimine, materiaal-tehnilise baasi ja IKT asjakohasus ning otstarbekas kasutamine ja õppekavade kaetus õppematerjalidega (Kutseõppe õppekavarühmade..., 2014).

Välja toodud põhi- ja tugiprotsesside (hindamisvaldkondade) toimivus, asjakohasus ning eesmärkide täitmise võimaldamine näitavad õppekavarühma kvaliteedi taset. Õppekavarühma hindamine hõlmab kogu eelpool kirjeldatud kutseõppe kvaliteedi tagamise protsessi, mille tulemusel saavad koolid konkreetses õppekavarühmas õppe läbiviimise õiguse kas tingimustega (kolm aastat), tingimusteta (kuus aastat) või siis ei anta õppe läbiviimise õigust (Kutseõppeasutuse seadus, 2014).

Kuna sise- ja välishindamise meetodit rakendatakse nii kõrgharidus- kui kutseõppe tunnustamises, siis sobib antud konteksti Vilgats (2009) poolt tehtud kvaliteedisüsteemi kokkuvõtte kõrghariduse kontekstis: „Õppekavade akrediteerimise meetodite – eneseanalüüsi ning hindamiskomisjoni külastuse ja raporti – näol on tegemist kahe eristuva ja erineva mõjuväljaga hindamissüsteemi osaga. Eneseanalüüs keskendub arenguvajaduste kaardistamisele ning edaspidiste tegevussuundade kavandamisele, hindamiskomisjoni

külastus ja raport keskendub nõuetele ning standarditele vastavuse kontrollimisele ja lõpptulemusele – positiivse/negatiivse akrediteeringu omistamisele“ (lk 6).

4) Act (A) ehk Tegutse etapp tähendab kutseõppeasutuste jaoks hindamistulemuste alusel tegevuste parendamist. Selleks, et kvaliteeditsükkel terviklikult töötaks, on sise- ja välishindamisprotsessist tuleneva infot kasutamine parendustegevuste planeerimisel ning rakendamisel väga oluline. Nagu rõhutab ka *TWG*, on esimesel kolmel etapil väärtus vaid siis, kui ka neljas etapp edukalt läbitakse (*Fundamentals of...*, 2004). Teisisõnu on eesmärkide seadmisel ja nende saavutatuse mõõtmisel teatud perioodi tagant madal väärtus, kui hinnangute tulemusi ei kasutata soorituse parendamiseks.

Uute põhimõtetega kvaliteedi tagamise süsteemi alusel viidi aastatel 2011-2013 läbi kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise pilootvoor. 2011. a. akrediteerimise pilootvoorus osales 24 kutseõppeasutust ning akrediteeriti 37 õppekavarühma valdkondadest „Ehitus ja tsiviilrajatised“ ning „Majutamine ja toitlustamine“. Täielikult ehk kuueks aastaks akrediteeriti 18 ja osaliselt ehk kolmeks aastaks 19 õppekavarühma (EKKA andmebaas, *s.a.*).

Alates 2014. aasta 1. jaanuarist käivitati riiklik tunnustamissüsteem täielikult ning alustati nii pilootprojektis osalenud ja osalise akrediteeringu saanud kui ka uute õppekavarühmade hindamist, mis tähendab, et osalise akrediteeringu saavutanud õppekavarühmad läbisid teistkordse hindamise.

1.3 Hindamistulemuste kasutamine kvaliteedi parendamise protsessis

Euroopa kutsehariduse kvaliteedi tagamise võrgustiku poolt läbi viidud uuring toob välja, et kvaliteedi tagamise süsteemis sisalduvate meetodite kasutamisest tekkinud mõjude hindamiseks on kokkuvõttes väga erinevaid võimalusi: riigiasutuse või mingi inspeksiooni poolt teostatav väline ülevaatus; eraldiseisev uurimus; teiste projektide osa; väline ülevaatus välishindajate poolt; tagasiside õpilastelt; eneseanalüüsi andmete edasine analüüs; tagasiside tööandjalt; indikaatorite-põhise info analüüsimine (*Peer Learning Activity...*, 2014).

Mõjude ulatus kvaliteedi tagamisele on aga keerukam küsimus. Stensaker (2011) toob välja, et akrediteerimine on nii sisemise kvaliteedijuhtimise lähenemisena kui ka välimise kvaliteedijuhtimise vahendina muutunud aina populaarsemaks, kuid samas selle mõjud on akadeemilises ringkonnas jätkuvalt vaidlusaluseks teemaks.

Akrediteerimise protsess nii kutse- kui ka kõrghariduses on üsna sarnane. Sisulises osas on protsessid samalaadsed, peamised vormilised erinevused seisnevad terminites,

akrediteerimisperioodides ning hindamiskomisjoni nõuetes. Akrediteerimise mõjusid koolide kvaliteedile on uurinud Nigscha & Schenker-Wickia (2013), tehes kokkuvõtte, et paljud teoreetikud näevad akrediteerimist kui akadeemilise vabaduse kitsendamist, bürokraatlikku koormat ja innovatsiooni pidurit, samas kui teised hindavad akrediteerimist positiivselt ja toovad esile selle panuse strateegilisse planeerimisse ja organisatsiooni efektiivsuse arengusse. Mõlemal juhul hinnatakse akrediteerimise mõju aga üllatuslikult väikseks. Kleijnen, Dolmans, Willems & van Hout (2011) ja Nigscha & Schenker-Wickia (2013) kohaselt pole samas eriti tehtud ka selliseid uuringuid, mis näitaksid mõnes muus vormis läbi viidud kvaliteedijuhtimissüsteemi positiivseid või negatiivseid mõjusid kõrgharidusele.

Välja tuuakse aga valdkonnad, kus akrediteerimine toob kindlasti kaasa kõrgemad tulemused (Nigscha & Schenker-Wickia, 2013):

- 1) strateegia – akrediteerimist teostavad organisatsioonid nõuavad selget missiooni;
- 2) efektiivne juhtimine – eeldatakse, et koolidel on oma tegevuste juhtimiseks efektiivne ja integreeritud organiseeritud juhtimine;
- 3) info kogumine – selleks, et vastata akrediteerimisnõuetele, tuleb koguda süstemaatiliselt infot, mis ühtlasi tegevuste tulemuslikkust reflekteerib. Informatsiooni kogumise kaudu teadvustab organisatsioon oma tugevused ja nõrkused ning leiab valdkonnad, mis vajaksid enam optimeerimist;
- 4) erialaste allüksuste kvaliteet – õppetöö läbiviijatele seatakse kõrged standardid ning akrediteerimise läbimiseks tuleb palgata kõrgetasemelised koolitajad;
- 5) avatus – eeldatakse, et koolid soodustavad koostööd teiste haridusasutuste ja korporatsioonidega. Väliskoostöö võib õppeprotsessile tuge anda ning olla allikas uutele ideedele nii õppetöö läbiviimise kui ka teadustegevuse osas (Lejeune & Vas, 2009);
- 6) reputatsioon – akrediteeringud kooli klientidele ja partneritele infoks nende teenuste kvaliteedi kohta (Connelly, Certo, Ireland & Reutzel, 2011).

Välishindamise puhul on siiski üks olulisemaid aspekte lisaks protseduurile kui sellisele, kas ja kuidas saadud teavet tegevuste parendamiseks kasutatakse. *TWG* on välja toonud, et pideva parendamise tsükliks on neljas *Act* etapp hoolimata oma olulisest rollist sageli kõige nõrgem (*Fundamentals of...*, 2004) ning seda kinnitavad ka uuringud nii kutse- kui kõrghariduses (Amaral & Rosa, 2008; Visscher, 2009).

Uuringute põhjal tähendab see käesoleva uurimustöö kontekstis, et kuigi kutseõppeasutused on läbinud akrediteerimise ja hindamise käigus on selgunud erinevad probleemid ja puudused, siis kvaliteedi parendamise seisukohast algab sellest hetkest üks olulisemaid etappe – probleemide lahendamine, puuduste kõrvaldamine ning

parentustegevuste elluviimine. Kuna etapp on keeruline, siis ei pruugi selle läbimine kutseõppeasutuste jaoks *PDCA* pideva parendamise tsüklis edukaks osutada ja see loob olukorra, kus hoolimata eelnevate etappide edukusest, seega terve tsükel tervikuna ei toimi.

Taalise ebaõnnestumise tingimustes muutuvad hinnangud sisutihjaks, muutes hindamisprotsessi küll seaduslikuks, jättes aga kvaliteedisüsteemi sisuliselt arendamata (Visscher, 2009). Seega on paljudel juhtudel kutsehariduse kvaliteedi tõstmise eesmärk saavutamata jäänud, sooritusnäitajate tagasiside on alakasutatud, eesmärgid pole hästi sõnastatud ning kokkuvõttes pole loodud ka strateegiaid, kuidas seatud eesmärke paremini täita. See vastab paljudele eelnevatele uuringutele (Smith, 2008; Visscher, 2009; Weiss, 1998), mis näitavad, et organisatsioonid ei kasuta sageli väärtuslikku hindamisinfot või teevad seda väga minimaalses ulatuses.

Samuti rõhutas *Cedefop*'i poolt 2011. aastal seitsmes Euroopa Liidu riigis läbi viidud uuringu kokkuvõtte, et kutsehariduse ja –koolituse pakkujad peaksid järjepidevamalt oma organisatsiooni profiili ja sellega seotud kvaliteedieesmärke vormima, kontrollima ja ümber sõnastama. Lisaks enam ära kasutama monitooringutulemusi ning regulaarselt üle vaatama hinnangutest saadavat infot, et seeläbi tuvastada nõrkused ja paika panna kvaliteedijuhtimist puudutavad muudatused (*Assuring Quality...*, 2011).

Pikka aega hindamistulemuste alakasutamist uurinud Weiss (1998) on välja toonud, et sageli kaldutakse arvama, et parentustegevustele suunatud käitumise tekkimiseks on piisavaks eeltingimuseks juba uus ja väärtuslik info iseenesest. Eesti kutsehariduse kvaliteedi tagamise puhul võiks seega eeldada, et õppekavarühmadele antud hinnangud kui koolide jaoks väärtuslik info probleemide kohta saadakse kätte ning selle põhjal alustatakse parentustegevustega, kuid tegelikkuses ei pruugi oletus paika pidada.

Üheks võimaluseks seda kontrollida on uurida järjestikuseid kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimisaruandeid – milliseid probleeme neis välja tuuakse, kas need on korduvad ning kuidas kajastuvad varasemalt esinenud probleemide lahendused järgnevates akrediteerimisaruannetes.

Weiss (1998) rõhutab, et asjakohane info organisatsiooni tegevuste kvaliteedi kohta on väärtuslik, kuid parentustegevuste elluviimisega alustamisel see piisavaks eelduseks ei ole, sest oluline on ka motivatsioon tulemusi parendada. Näiteks sotsiaalne toetus (juhilt, kolleegidelt), samuti lisaressursid, kuna parentustegevuste elluviimine toimub regulaarse põhitöö kõrvalt, nõudes seega lisa-aega ning – ressursse.

Võimalike põhjustena, mis võivad hindamisteabe kasutamist takistada, on välja toodud järgmisi faktoreid: hindamistulemused ei jõua sihtrühmani, sihtrühmad ei pruugi teabest aru

saada või seda uskuda, sihtrühmadel ei pruugi tekkida ideed, kuidas tulemusi muuta, oskuste ja kompetentside puudumine, et hindamistulemusi ära kasutada, nõutud muudatused võivad olla ellu viimiseks liiga vastuolulised (Weiss, 1998).

Lähtudes ühelt poolt kutseõppe kvaliteedi ja kvaliteedi pideva parendamise tähtsusest, teisalt eespool välja toodud kvaliteedikontrolli tulemuste rakendamise kitsaskohtadest ilmnenuid probleemide ja puuduste lahendamisel, on eesmärgiks välja selgitada, missuguseid kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleeme toodi välja 2011. a. pilootvooru ja 2014. a. akrediteerimise aruannetes ning kuidas kajastus 2014. a. aruannetes varasemalt osutatud puuduste parendamine. Eesmärgi saavutamiseks püstitati järgmised uurimisküsimused:

- 1) Missuguseid kvaliteediprobleeme toodi välja 2011. a. akrediteerimise pilootvoorus osaliselt akrediteeritud kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannetes?
- 2) Missuguseid kvaliteediprobleeme toodi välja 2011. a. osaliselt akrediteeritud ja 2014. a. teistkordse akrediteerimise läbinud kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannetes?
- 3) Missuguste 2011. a. kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannetes välja toodud kvaliteediprobleemide osas kirjeldatakse 2014. a. aruannetes lahendusteni jõudmist/mitte jõudmist?

Uurimisküsimustele vastuste leidmine annab võimaluse teada saada, missuguste probleemide osas on analüüsitava kutseõppe õppekavarühmade puhul pideva parendamise protsess toimunud ning missuguste puuduste osas on vajalik senisest intensiivsem töö.

2. Uurimistöö metoodika

Käesoleva uurimistöö uurimisviisiks valiti kvalitatiivne uurimismeetod. Valikut toetas ühest küljest autori soov analüüsida akrediteerimise aruannetes välja toodud kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleeme ja nende lahendamist sisuliselt, teisest küljest kogemus meetodiga. Kvalitatiivne uurimismeetod oli asjakohane, kuna uurimuse läbi viimisel oli rõhuasetus probleemidest ja nende lahendamisest arusaamisel, mitte nende tõestamisel ega testimisel (Ghauri & Gronhaug, 2004).

2.1 Valim

2011. a. käivitunud uue kutseõppe riikliku tunnustamise süsteemi pilootvooru akrediteerimises osales 24 kutseõppeasutust, kellest kuus viisid õppetööd läbi õppekavarühmas „Ehitus ja tsiviilrajatised“ (2014. a. nimetus muudetud „Ehitus“), viis viisid õppetööd läbi õppekavarühmas „Majutamine ja toitlustamine“ (2014. aastaks nimetus muudetud „Turismi-, toitlustus- ja majutusteenindus“) ning 13 viisid õppetööd läbi mõlemas õppekavarühmas. Pilootvoorus hinnati kokku 37 õppekavarühma kahest nimetatud valdkonnast (vt. ülevaatlikku tabelit lisa 3).

Osaliselt ehk kolmeks aastaks akrediteeriti 37 õppekavarühmast 19 (vt. ülevaatlikku tabelit lisa 3), ülejäänud õppekavarühmad saavutasid täisakrediteeringu Pilootvooru hindamise käigus osaliselt akrediteeritud õppekavarühmad läbisid aga teistkordse hindamise juba 2014. aastal, tänu millele tekkis käesoleva uurimistöo raames võimalus kahe järjestikuse akrediteerimise aruandeid analüüsida.

Valimi moodustamise strateegiana kasutati eesmärgipärast valimit, kus uuritavad valitakse mingite kindlate kriteeriumite alusel (Hardon, Hodgkin & Fresle, 2004). Analüüsitavate õppekavarühmade akrediteerimise aruannete valikukriteeriumid olid järgmised:

- 1) Kutseõppe õppekavarühma hindamine 2011. a. akrediteerimise pilootvoorus (vt. ülevaatliku tabeli rida 2, markeeritud kollase värviga lisa 3).
- 2) Akrediteerimisel saadud osaline õppe läbiviimise õigus kolmeks aastaks (vt. ülevaatliku tabeli rida 2, markeeritud kollase värviga lisa 3).
- 3) Kutseõppe õppekavarühma teistkordne hindamine 2014. a. akrediteerimisprotsessis (vt. ülevaatliku tabeli rida 3, markeeritud kollase värviga lisa 3).

Lähtuvalt nimetatud kriteeriumidest moodustasid valimi 2011. a. akrediteerimise pilootvoorus osaliselt akrediteeritud kutseõppe õppekavarühmade aruanded ning nende samade kutseõppe õppekavarühmade 2014. a. akrediteerimise aruanded vastavalt:

- 1) kooli õppekavarühmade aruanded (N=18) ja
- 2) samade õppekavarühmade hindamiskomisjonide poolt koostatud aruanded (N=18);
- 3) samade õppekavarühmade 2014. a. kooli õppekavarühma aruanded (N=18) ja
- 4) hindamiskomisjoni aruanded (N=18).

Kahe järjestikuse akrediteerimisprotsessi tulemusel kokku 72 akrediteerimise aruannet (vt. ka lisa 4).

2.2 Andmete kogumine

Uurimistöö empiiriliste andmete kogumiseks kasutati dokumendianalüüsi meetodit, mis on vaatluste ja intervjuude kõrval üks levinumaid kvalitatiivse uurimuse meetoditest (Woods, 2006). Dokumendianalüüsi kasutatakse iseseisva andmekogumismeetodina, kuid see võib ka teisi andmekogumise meetodeid täiendada (Flick, 2006). Analüüsitavateks dokumentideks olid eespool kirjeldatud valimi kriteeriumidele vastanud 72 kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannet (vt. ka lisa 4). Ligipääs vajalikule dokumentatsioonile oli tagatud EKKA andmebaasi kaudu, kust dokumendid alla laaditi.

Autor hindas dokumendianalüüsi andmete kogumise meetodina sobivaks, kuna analüüsitavateks objektideks olid dokumendid, mille eesmärk oli anda hinnang kutseõppe õppekavarühmade hetkeolukorrale, kvaliteedile ning samas tuua välja vajalikud arendustegevused nii kutseõppeasutuse (kooli õppekavarühma aruanne) kui hindamiskomisjoni vaates (hindamiskomisjoni aruanne). Seega koguti andmeid akrediteerimise aruannetest (vt. ka selgitav tabel 1):

- 1) Kooli õppekavarühma aruannetest. Dokumendid olid koostatud koolide poolt.
- 2) Hindamiskomisjoni aruannetest. Dokumendid olid koostatud hindamiskomisjonide poolt.

Tabel 1. Analüüsitud andmeallikad

	2011. a. kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise pilootvoor	2014. a. kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimine
1) Kooli õppekavarühma aruanded	18 aruannet	18 aruannet
2) Hindamiskomisjoni aruanded	18 aruannet	18 aruannet
KOKKU	36 aruannet	36 aruannet

Esimeses andmekogumise etapis laadis autor 72 akrediteerimise aruannet (vt. selgitav tabel 1) EKKA dokumendihaldusprogrammist alla ning printis need välja. Kooli õppekavarühma aruande vormi näidis on lisa 1 ning hindamiskomisjoni aruande vormi näidis lisa 2. Üks aruanne koosnes keskmiselt 15 leheküljest, mis moodustas õppekavarühmaga seotud aruannete (neli aruannet ühe õppekavarühma kohta: 2011 kooli õppekavarühma aruanne, 2011 hindamiskomisjoni aruanne, 2014 kooli õppekavarühma aruanne, 2014 hindamiskomisjoni aruanne) keskmiseks mahuks 60 lehekülge. Teises

andmekogumise etapis koondati 2011. a. akrediteerimise pilootvooru ja 2014. a. akrediteerimise aruanded eraldiseisvatesse kaustadesse.

2.3 Andmete analüüs

Levinumad kvalitatiivsed kirjeldavad andmeanalüüsimeetodid on sisuanalüüs (induktiivne ja deduktiivne) ning temaatiline analüüs. Piirjooned kahe meetodi vahel on aga sageli raskesti eristatavad ning nende vahelise peamise erinevusena tuuakse välja sisuanalüüsi sobivust ka kvantitatiivseks analüüsiks, samas kui temaatilise analüüsi meetod on rakendav vaid kvalitatiivse analüüsi läbiviimisel (Vaismoradi, Turunen, Bondas, 2013). Teemaatilist analüüsi peetakse andmetes olevate mustrite välja selgitamiseks, analüüsimiseks ja esitamiseks väga asjakohaseks (Braun & Clarke, 2006), mistõttu otsustas autor andmete analüüsimiseks rakendada just seda meetodit. Lisaks oli meetod käesoleva uurimuse andmete eripära ja iseloomuga sobivusele kvalitatiivsete andmete analüüsimiseks ka lihtne ning paindlik. Braun & Clarke (2006) järgi on temaatiline analüüs andmeanalüüsi meetod, mis võimaldab leida, analüüsida ja edastada uurimisandmestikus olevaid teemakategooriaid, neid rikkalikult ja detailselt töödelda, kuid samas ei nõua detailseid teoreetilisi ja tehnilisi teadmisi erinevate lähenemiste kohta. Teemaatilise analüüsi protseduur jaguneb Brauni & Clarke (2006) järgi kuueks osaks, mille võtab lühidalt kokku allolev tabel 2. Kirjeldatud temaatilise analüüsi protsess võeti uurimistöö andmeanalüüsi aluseks.

Tabel 2. Teemaatilise analüüsi protsess (Braun & Clarke, 2006 järgi)

Temaatilise analüüsi protsess	Protsessi kirjeldus
1. Andmetega tutvumine	Andmestiku korduv lugemine ja esialgsete mõtete kirjapanek.
2. Esialgsete koodide loomine	Huvipakkuvate tunnuste kodeerimine kogu andmestiku lõikes. Asjakohaste andmete kõrvutamise sobivate koodidega.
3. Teemakategooriate otsimine	Andmestik on kodeeritud. Koodid paigutatakse esialgsete potentsiaalsete teemakategooriate alla, so koodide analüüsimine.
4. Teemakategooriate ülevaatamine	Võimalikud muudatused. Kontrollitakse teemakategooriate usaldusväärsus- kas need peegeldavad ja kaardistavad andmestikku tervikuna, lisakodeerimine.
5. Nimetuste andmine teemakategooriatele	Teemakategooriate olemust selgitatakse ja analüüsitakse, seostatakse teiste kategooriatega. Nimetused peavad olema üheselt mõistetavad ja lihtsad.
6. Raporti koostamine	Lõplik väljakirjutiste analüüsimine, analüüsi seostamine uurimisküsimusega, üksikasjaliku raporti koostamine.

Esimeses andmeanalüüsi etapis luges autor kõik akrediteerimise aruanded erinevatel ajahetkedel kaks korda läbi, et kujundada dokumentidest terviklik arusaam. Tervikpildi loomisele aitas kaasa aruannete lugemine õppekavarühmade lõikes vastavalt kooli õppekavarühma aruanne 2011 ja 2014 ning hindamiskomisjoni aruanne 2011 ja 2014, kuna nii tekkis arusaam õppekavarühmaga seotud probleemkohtade arengutest 2011.-2014. a. jooksul. Tekstide analüüsimiseks loodi *Exceli* tabelarvutusprogrammis uurimisküsimuste põhjal analüüsitabel, kus tabeli esimeses reas oli uurimisküsimus üks, teises reas oli uurimisküsimus kaks ja kolmandas reas oli uurimisküsimus kolm.

Teises andmeanalüüsi etapis markeeriti aruannetes kodeerimiseks ära lauseosad või laused, mis viitasid õppekavarühma kvaliteediga seonduvatele probleemidele. Markeeritud lauseosadeks/lauseteks ehk ühikuteks oli tekst, mis andis edasi uurimisküsimuse kontekstis olulist infot (näiteks „väljundipõhine õpe ei ole rakendunud“, „personal ei ole piisavalt kvalifitseeritud“). Ühikud sisestati uurimisküsimuste kaupa analüüsitabelisse ning nende sisukokkuvõtte põhjal loodi esialgsed koodid. Nagu on soovitanud Masso (2011), loeti ja kodeeriti kodeerijasisese kooskõla saavutamiseks akrediteerimise aruandeid erinevatel ajahetkedel. Seejärel printis autor kogu analüüsitabeli parema ülevaate saamiseks välja.

Kolmandas andmeanalüüsi etapis moodustas autor analüüsitabeli ülevaatamise järel teemakategooriad ning sisestas need *Exceli* programmi analüüsitabeli andmesorteerimise funktsiooni, misjärel viidi läbi kategoriseerimine ehk tõsteti koodid sisu sarnasuse alusel teemakategooriate alla. Braun ja Clarke (2006) on nimetanud seda koodide analüüsimiseks.

Neljandas andmeanalüüsi etapis kontrolliti eelneva andmeanalüüsi usaldusväarsust. Uurijatevahelise kodeerimiskooskõla leidmise eesmärgil kaasati protsessi veel üks uurija, kellele selgitati eelnevalt uurimistöö eesmärki, uurimisküsimusi ning akrediteerimise protsessi. Kaaskodeerija kodeeris ühe kutseõppe õppekavarühma 2014. a. hindamiskomisjoni aruande ning tema koodid kanti *Exceli* tabelisse. Seejärel arutleti kodeerimistulemuste erinevuste üle. Märkimisväärseid erinevusi ei esinenud (paaril korral erinevused sõnastuses).

Viiendas andmeanalüüsi etapis analüüsis autor teemakategooriate nimetusi veel kord, võrreldes neid omavahel ning koodide sisuga. Põhjaliku kaalumisel järel jäid teemakategooriate nimetused järgmiseks:

- 1) õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemid;
- 2) õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid;
- 3) õppekavarühma inim- ja materiaalressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid;
- 4) kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega.

Kuuendas andmeanalüüsi etapis analüüsiti analüüsitabeli andmeid kutseõppe õppekavarühmade probleemide ja kirjeldatud lahenduste kohta.

3. Tulemused

Järgnevalt esitatakse uurimuse tulemused uurimisküsimuste kaupa nelja eespool välja toodud teemakategooria lõikes. Tulemuste illustreerimiseks on tulemustele lisatud ka tsitaate kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannetest. Viites akrediteerimise aruannetele on märgitud kooli, vastava kooli õppekavarühma numbrid ning aruande aastata vastavalt näiteks „K11 ÕKR 19, 2011“ (vt. ka lisa 3).

3.1 Osaliselt akrediteeritud kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemid 2011. a. akrediteerimise aruannete põhjal

2011. a. kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise kooli õppekavarühma aruannete ja hindamiskomisjoni aruannete põhjal välja toodud kvaliteediprobleemid eristusid neljas teemakategoorias: õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma inim- ja materiaalressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid ning kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega. Järgnevalt kirjeldatakse nimetatud teemasid põhjalikumalt teemakategooriate ja nende alateemade kaupa.

3.1.1. Õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemid

Õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemide valdkonnas eristusid 2011. a. akrediteerimise aruannetes kolm alateemat (õppetegevuse korraldusega seotud probleemid, praktikakorraldusega seotud probleemid ja õpet toetavate valdkondade probleemid).

1) **Õppetegevuse korraldusega seotud probleemid.** Akrediteerimise aruannetes toodi esile ebapiisavat huvigruppide (õpilaste, õpetajate, ettevõtete) kaasamist õppekavade arendamisse, samuti vajadust uuendada õpetajate töökavasid, muuta seni muutmata õppekavad, moodulid ja hindamissüsteem õppekavareformi raames väljundipõhiseks. Probleemkohana tõstus ka vajadus kaasajastada õppetööga seonduvat dokumentatsiooni ning ebapiisav õppe- ja

kasvatusprotsessi ning õppekavaarenduse süstemaatiline dokumenteerimine. Mitmed akrediteerimise aruanded tõid murekohana välja vajaduse täiendada ja kaasajastada õppemeetodeid, et seeläbi õpimotivatsiooni suurendada. Lisaks vajas arendamist üld- ja erialaainete lõimimine ja senisest mitmekülgsemate õppevormide (töökohapõhine, osaoskuste, õhtune õpe) loomine. Märgitud olid ka probleemid tunniplaani koostamisega ning seotud moodulite loogilise järgnevuse parema järgnevuse tagamine. Probleemkohtadena nähti seni vähest või vähenemise trendis olevat täienduskoolituste pakkumist.

Õppekava arendamisse ei ole kaasatud kõiki erinevaid huvigruppe (K14 ÕKR 24, 2011).

Õppekavades seatud eesmärkide saavutamiseks vajavad õpetajate töökavad oluliselt arendamist, eriti õppemetoodika, õpiväljundite ja hindamise osas (K23 ÕKR 36, 2011).

Seega olid kutseõppe õppekavarühmade probleemkohad seotud nii seadusest tulenevate muudatusvajadustega kui huvigruppide soovide arvestamisega õppe sisulisel arendamisel.

2) **Praktikakorraldusega seotud probleemid.** Teise olulise valdkonnana kerkisid akrediteerimise aruannetes esile praktikaga seotud probleemid. Esile toodi praktikaettevõtete eelhindamissüsteemi loomise vajadust, koostöölepingute puudumist praktikabaasidega, praktikadokumentatsiooni arendamise või kaasajastamise tarvidust, ebapiisavat tuge praktikabaasidele sealsete juhendajate koolitamise osas ning praktikabaaside registri või nimekirja loomise olulisust.

Ettevõtetes olevad praktikajuhendajad kooli poolt vastavat ettevalmistust praktika läbiviimiseks ei saa. Ettevõttepraktika korralduslik pool vajab süsteemsemat lähenemist ning dokumentatsiooni ümbervaatamist, samuti kaasajastamist lähtuvalt kehtivast riiklikust õppekavast (K11 ÕKR 19, 2011).

3) **Õpet toetavate valdkondade probleemid.** Uurimuse aluseks olevates akrediteerimise aruannetes kirjeldati tugisüsteemide arendamise vajadust nii õpiraskustega kui hariduslike erivajadustega õpilaste jaoks. Läbivalt oli kriitilisena esile toodud õpilaste kõrge väljalangevuse näitajad ning vajadus tõsta kutseksamitest ja kutsevõistlustest osavõtmise määra. Arendamistvajavaks märgiti akrediteerimise aruannetes ka seni vähest rahvusvahelistes projektides osalemist, sealhulgas õpirännet. Välja toodi vajadus arendada e-õppe valdkonda, luua enam e-kursusi või kasutada neid laiemalt, et vastata paremini õpilaste soovidele.

Õpilaste väljalangevus on pidevaks probleemiks õppekavarühmas, põhjuseid on väga erinevaid, üheks suurimaks on huvi puudumine õppetöö vastu /.../ (K10 ÕKR 18, 2011).

Hetkel ei ole kasutatud võimalust erinevate piiriüleste koostööprojektide kaudu /.../ luua

õpilastele praktiseerimisvõimalusi välisriikides ning sealsete õppeasutuste küllastamiseks (K19 ÕKR 32, 2011).

Kokkuvõtvalt saab välja tuua, et kvaliteediprobleemideks olid seega ühest käest õpilaste väljalangevus ning teisest käest ebapiisavad toetussüsteemid. Ülejäänud puudused on seotud õppetöö toetamisega.

3.1.2. Õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid

Õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemide valdkonnas eristusid 2011. a. akrediteerimise aruannetes kaks alateemat (strateegilise juhtimisega seotud probleemid ning info- ja dokumentatsiooniprobleemid).

1) **Strateegilise juhtimisega seotud probleemid.** Akrediteerimise aruannetes toodi läbivalt välja juhtimisstruktuuri reorganiseerimise vajadust eesmärgiga muuta juhtimine efektiivsemaks või optimeerida juhtimisega seotud töökoormust. Samuti ilmnisid probleemid ebaselge vastutuse jagamisega õppekavarühma arendamise osas. Akrediteerimise aruannetes leiti ka, et oluline on korraldada süsteemsemaid (üld- ja osakonna, õppesuuna) koosolekuid ning arendada senisest efektiivsemalt nii meeskonnatööd kui koostööd teiste struktuuriüksustega.

Selgusetuks jäi, milliste tegevuste eest õppekavarühmas vastutab õppeosakonna juhataja, õppekavarühma juht ja praktikajuht. Õppekavarühmal puudub eesmärgipärane tegevuskava, seetõttu puudub võimalus võrdluseks teiste õppekavarühmade ja koolidega (K3 ÕKR 5, 2011).

2) **Info- ja dokumentatsiooni probleemid.** Akrediteerimise aruannetes oli kirjeldatud ühest küljest õppekavarühmapõhiste tulemusnäitajate puudumist ning teisest küljest võrdluste puudumist teiste koolide ja/või õppekavarühmadega. Olulise probleemina oli välja toodud õppekavarühma arendamiseks vajalike strateegiliste dokumentide (arengukavad, tegevuskavad, ka visioon ja erinevad plaanid) ning piisava sisehindamissüsteemi puudumine, lisaks ka õppekavarühma ja kooli eesmärkide parema seostamise vajadus. Samuti nähti akrediteerimise aruannetes olulise puusena vajadust koguda enam õppekavarühmaga seotud infot, tõhustada õppekavarühma tööd pideva parendamise põhimõtete alusel ning tulemuste võrdlemist seotud eesmärkidega. Koolide akrediteerimise aruannetes toodi lisaks välja rahulolematust aeglase või viletsa infoliikumisega.

Õppekavarühma juhtimiseks on vajaliku statistikat koguda ja uuringuid läbi viia ning tulemusi analüüsida (K15 ÕKR 27, 2011). Õppekavarühma juhtimist tuleb tõhustada vastavalt PDCA tsüklile ning kaasata õpetajaid ja õpilasi (K23 ÕKR 36, 2011).

Peamisteks kvaliteediprobleemideks osutusid õppekavarühma strateegilise juhtimise puudulikkus ja arendamisvajadus ning õppekavarühma juhtimise mitte toimimine pideva parendamise põhimõtete alusel. Edasisi parendusi vajas ka infoliikumisega seonduv.

3.1.3. Õppekavarühma inim- ja materiaaressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid

Õppekavarühma inim- ja materiaaressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemide valdkonnas eristusid 2011. a. akrediteerimise aruannetes kaks alateemat (personaliga seotud probleemid ja materiaaressurssidega seotud probleemid).

1) **Personaliga seotud probleemid.** Läbivate probleemidena kerkisid akrediteerimise aruannetes esile nii õppekavarühmadega seotud personali arendamise kui rahuloluga seotud probleemid. Näiteks toodi välja vajadus arendada koolitussüsteemi (luua koolitusplaanid, selgitada välja koolitusvajadused, pakkuda sisekoolitusi), samas rakendada või arendada ka töötajate eneseanalüüsi ja arenguestlusti. Koolitamisega seotud murekohtadena nähti uuritud akrediteerimise aruannetes ka läbitud koolituste mõju hindamiseks tarviliku süsteemi loomist, personali omavahelist koolitustelt saadud kogemuste vahetamise tõhustamist kui ka senise vähese stažeerimise hoogustamist ja õppemetoodika parendamisele kaasa aitavat tunnikülastussüsteemi loomist või edasiarendamist. Lisaks toodi välja IT-toe pakkumise vajadus nii koolituste kui tuge pakkuva isiku näol.

Akrediteerimise aruannete põhjal vajasisid nii tunnustamise kui ka motiveerimise süsteemid ja nendega seotud regulatsioonid välja töötamist või uuendamist. Seoses sellega toodi välja ka eesmärk uurida õpetajate rahulolu senisest efektiivsemalt ning rahulolu ka tõsta. Rahuloluga oli seostatav ka kohatine õpetajate suur töökoormus või töökoormuse kõikumine. Akrediteerimise aruannetes toodi välja mure seoses personalipoliitika puudumise või vajadusega seda edasi arendada. Näiteks rõhutati seejuures uute töötajate värbamise vajadust ja õppekavarühma tulevikku silmas pidades probleemi õpetajate kõrge keskmise vanusega, samas ka uue töötaja sisseelamise tugisüsteemi puudumist. Kitsaskohaks osutus ka õpetajate puudulik riigikeele oskus, kuid samuti toodi välja vajadus vastata paremini kvalifikatsiooninõuetele.

Ükski õpetaja ei ole läbinud erialast stažeerimist. Pakkuda stažeerimise võimalust koostööpartneriteks olevates ettevõtetes, et kool saaks õpetada reaalelus kasutatavaid töömeetodeid ja materjale (K21 ÕKR 34, 2011).

Seega olid läbivad kvaliteediprobleemid seotud ühelt poolt personali koolitamisega ning teisalt nende rahulolu, tunnustamise ja motiveerimisega. Puudusid konkreetsed strateegiad.

2) **Materiaalressurssidega seotud probleemid.** Akrediteerimise aruannetes toodi esile kehvi õppetingimusi, töövahendite (seadmed, masinad) täiustamise ja kaasajastamise, erinevaid õpilaste majutamisega seotud murekohti (õpilaskodude kehv olukord, ühiselamute puudumine) ning IKT, sealhulgas infosüsteemide nagu e-kool, Moodle, ÕIS, IVA, siseveeb arendamise tarvidust. Nii kooli kui komisjoni akrediteerimise aruannetes toodi välja probleeme seoses õppematerjalidega – erialase kirjanduse ja e-materjalide vähesust ning vajadusega kontrollida olemasolevate õppematerjalide aja- ja asjakohasust. Esile kerkisid ka õppekavarühmade finantsküsimumused.

Ühelt poolt nähti puudusena ebaselget kooli eelarve jagamist õppekavarühmade vahel. Teisalt toodi esile probleemid omatulu teenimise võimaluste leidmisega ning lisaressursside hankimise vajadus, näiteks erinevatest ESF projektidest. Parendamist vajava valdkonnana rõhutati akrediteerimise aruannetes ka kommunikatsiooni tõhustamist, mainekujundust ja eriala atraktiivsemaks muutmist.

Kutseainetes on vajaka õpikutest ja töövihikutest. Kutseõpetajad koostavad ise tunni läbiviimiseks konsepte (K21 ÕKR 34, 2011).

Õppekavarühma inim- ja materiaalressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemidest eristusid õppetöö läbiviimiseks vajadustele mittevastavad õppebaasid, praktilise tööga seonduva arendusvajadus ning õppekavarühma rahastamise küsimused.

3.1.4. Kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega

Kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega valdkonnas eristusid 2011. a. akrediteerimise aruannetes kaks alateemat (probleemid koostöös olemasolevate huvigruppidega ja probleemid seoses koostöö laiendamisega).

1) **Probleemid koostöös olemasolevate huvigruppidega.** Akrediteerimise aruannetes toodi läbivate probleemidena välja vajadus arendada senisest tõhusamat ja süsteemsemat tagasisidestamise mehhanismi – muuta rahuloluküsitlused süsteemsemaks, hankida tagasisidet tööandjatelt, et arvestada paremini tööturu vajadustega, eriti vajalikuks peeti komisjoni akrediteerimise aruannetes koolipoolse initsiatiivi kasvu selles osas. Akrediteerimise

aruannetest selgusid probleemid huvigruppide ebapiisava kaasamisega õppekavarühma juhtimisse (õpilased, õpetajad, õpilasmavalitsus, vilistlased) ja kooli nõukogu ebaselge roll õppekavarühma arengule kaasaaitamises. Rõhutati tarvidust huvigruppidega koostöö arendamist süsteemsemaks ja eraldiseisva tegevuskava loomist selleks.

Vaja on arendada süsteemset koostööd regionaalsete ettevõtetega, sh info vahendamine, tööturuvajaduste analüüs, koostöölepingute sõlmimine, /.../. Koolivälised huvigrupid on küll teadvustatud, kuid koostöö nendega on hetkel pigem juhuse- ja vajaduspõhine kui planeeritud ning süsteemne tegevus (K20 ÕKR 33, 2011).

Õppekavarühmade kvaliteediprobleemid olid seega seotud ühelt poolt tagasiside- ning rahulolu-uuringu süsteemidega ja teisalt koolipoolse initsiatiivi puudusega koostööd arendada.

2) Probleemid seoses koostöö laiendamisega. Uuritud akrediteerimise aruannetes märgiti puudusena seni piisava koostöö puudumist teiste kutseõppeasutustega, kõrgkoolidega, erialaliitudega kui ka lastevanematega. Lisaks soovitati komisjoni akrediteerimise aruannetes määrata vilistlased huvigrupina ning neid tagasiside andmisse kaasata, samuti senisest enam osaleda erinevates erialavõrgustikes.

Koostöö erialaliitudega peaks olema tihedam, et olla kursis ettevõtjate ootustega. /.../. Kool näeb arenguvaates kutseõppeasutuste vahelise koostöö arendamist ja võrgustike töö tõhustamist (K15 ÕKR 27, 2011).

3.2 Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemid 2014. a. teistkordse akrediteerimise aruannete põhjal

2014. a. kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise kooli õppekavarühma aruannete ja hindamiskomisjoni aruannete põhjal esinesid kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemid jätkuvalt neljas järgnevas teemakategoorias, kuid üldiselt oli iseloomulikuks probleemide vähesemal määral esile toomine: õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma inim- ja materiaalressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid ning kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega. Järgnevalt kirjeldatakse nimetatud teemasid põhjalikumalt teemakategooriate ja nende alateemade kaupa.

3.2.1. *Õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemid*

Õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemide valdkonnas eristusid 2014. a. akrediteerimise aruannetes kolm alateemat (õppetegevuse korraldusega seotud probleemid, praktikakorraldusega seotud probleemid ja õpet toetavate valdkondade probleemid).

1) **Õppetegevuse korraldusega seotud probleemid.** Akrediteerimise aruannetes rõhutati läbivalt väljundipõhisele õppele ülemineku probleemi nii õppekavade, moodulite ja hindamise osas kui ka õpetajate töökavade täiendamise vajadust, sealhulgas töökavade sisehindamist). Samuti toodi puudusena esile huvigruppidele vähese tagasiside küsimine ja selle rakendamine õppekavade arendamisel. Nii komisjoni kui kooli akrediteerimise aruannetest selgus probleemina vajadus kaasajastada õppemetoodikat ning senisest intensiivsem paindlike õppevormide rakendamine (töökohapõhine, osaoskuste õpe), mis aitaks kaasa läbivalt suure probleemi – õpilaste väljalangevuse vastu võitlemisel. Välja toodi ka eesmärk senisest enam üld- ja erialaaineid lõimida ning arendada õpilaste üldoskusi.

Tasemeõppe õppekavade koostamisel ja arendamisel on senisest enam vajalik teada erinevate sihtrühmade vajadusi ning kaasata ettevõtete esindajaid õppekavade arendamise protsessi. Oluline on /.../ erinevate õppevormide (statsionaarne, mittestatsionaarne, töökohapõhine) rakendamine (K3 ÕKR 5, 2014).

Õppekavarühma kvaliteediprobleemid ei erinenud varasemast perioodist. Endiselt oli olulisemaks parenduskohaks õppe väljundipõhiseks muutmine ning metoodika arendamine.

2) **Praktikakorraldusega seotud probleemid.** Praktikakorralduse osas olid akrediteerimise aruannetes esitatud probleemid seotud praktikabaaside eelhindamise süsteemi puudumisega, jätkuva vajadusega toetada ettevõtteid praktika korraldamisel, sealhulgas võimaldada praktikajuhendajatele koolitusi, praktikabaaside valiku suurendamisega ning praktikadokumentatsiooni arendamisega (samuti väljundipõhiseks, õppekava eesmärkidele vastavaks). Arendamist vajab akrediteerimise aruannete põhjal ka koostöö praktikabaasidega – koostöölepingute puudumine või nende arvu suurendamine praktikabaasidega.

Komisjon soovib koolil sõlmida koostöölepingud ettevõtetega. /.../ Läbi viia praktikajuhendajate koolitusi (K11 ÕKR 20, 2014). Ettevõtetepoolseid praktikajuhendajaid peab koolitama, siis tõuseb oluliselt ka praktika tulemuslikkus (K3 ÕKR 5, 2014).

Ka praktikakorraldusega seonduvad puudused vastasid juba 2011. a. välja toodule – praktika kvaliteedi tõstmine läbi juhendamise, dokumentatsiooni ning väljundipõhiseks muutmise.

3) **Õpet toetavate valdkondade probleemid.** Uuritud akrediteerimise aruannetes märgiti puudustena e-õppe ebapiisav arendamine ja kasutamine, samuti kajastus probleemina täiendkoolituste seni vähene loomine ja pakkumine ning vajadus arendada rahvusvahelist koostööd. Murekohana väljendus akrediteerimise aruannetes ebapiisav kutseksamite sooritamine ning mõnel juhul õpilaste riigikeele oskuse madal tase. Akrediteerimise aruannetes toodi läbivalt välja probleemi seoses õpilaste väljalangevusega.

Õppekavarühma arendamisel kasutada e-õpet, et /.../ tõhusamalt rakendada paindlikke õppemeetodeid ja õppevorme täiskasvanud töötavatele õpilastele. /.../. Võimalusel tuleks tõhustada e-kursuste ja e-õppematerjalide loomist ja kasutamist (K23 ÕKR 36, 2014).

Õpilaste väljalangevuse kõrval olid parendusi vajavad valdkonnad seotud e-õppega, kutseksamitega ning täiendkoolituste pakkumisega.

3.2.2. *Õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid*

Õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemide valdkonnas eristusid 2014. a. akrediteerimise aruannetes kaks alateemat (strateegilise juhtimisega seotud probleemid ning info- ja dokumentatsiooniprobleemid).

1) **Strateegilise juhtimisega seotud probleemid.** Uuritud akrediteerimise aruannetes toodi probleemidena välja vajadus määrata selgemalt õppekavarühma juhtimise vastutused. Samuti toodi parendusi vajavate aspektidena esile süsteemsemate koosolekute korraldamise olulisust ning nii meeskonnatöö arendamist kui ka koostöö arendamist teiste struktuuriüksustega.

Vaja on läbi viia meeskonnakoolitus juhtkonna ja kooli administratsiooni koostöö parendamiseks (K19 ÕKR 32, 2014).

2) **Info- ja dokumentatsiooniprobleemid.** Akrediteerimise aruanded näitasid, et õppekavarühma arengud pole teatud juhtudel määratud või pole need ühesed, näiteks puudub visioon, õppekavarühma arengukava. Lisaks leidsid komisjonid akrediteerimise aruannetes, et õppekavarühmadel on probleeme tulemusnäitajate puudumisega ning eesmärkide seadmise ja nende täitmise analüüsimisega, samuti ei võrrelda õppekavarühma tulemuslikkust teiste koolide õppekavarühmadega. Parenduskohana nähti kvaliteedijuhtimise süsteemi loomise vajadust ning uue perioodi arengukavade koostamist.

Õppekavarühma juhtimise süsteemsuseks on vaja koostada õppekavarühma töö- ja infovahetuse plaan ning selle tõhus teostamine (K15 ÕKR 27, 2014).

Peamised kvaliteediprobleemid tulenesid õppekavarühma ühtse eesmärgiseadmise puudumisest ja tulemuste ebapiisavast analüüsimisest. Esile toodi uue arengukava küsimus.

3.2.3. Õppekavarühma inim- ja materiaalressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid

Õppekavarühma inim- ja materiaalressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemide valdkonnas eristusid 2014. a. akrediteerimise aruannetes kaks alateemat (personaliga seotud probleemid ja materiaalressurssidega seotud probleemid).

1) **Personaliga seotud probleemid.** Personaliga seotud probleemidena toodi akrediteerimise aruannetes välja personalipoliitika puudumine või selle arendamise vajalikkus, ühelt poolt õpetajate kõrge keskmine vanus ja suur töökoormus ning teisalt uute õpetajate leidmise olulisus ning vajadus uue töötaja sisselamist toetava süsteemi välja töötamiseks. Koolid nägid akrediteerimise aruannetes arengukohana õpetajate rahulolu tõstmist, kuid samas selgus aruannetest ka rahuloluküsitluste ebapiisav analüüsimine. Välja toodi ka tunnustamise ja motiveerimise süsteemide loomise või nende arendamise vajalikkus. Nii kooli kui komisjoni akrediteerimise aruannetest selgus, et probleemseteks tunnistati õpetajate ebapiisav riigikeele oskus. Sellega oli seotud ka kohustus viia venekeelsed õppekavad 2020. aastaks osaliselt eestikeelseks. Samuti toodi akrediteerimise aruannetes murekohtadena esile õpetajate kvalifikatsiooninõuetele vastavuse tagamine, koolituste parem planeerimine ja seejuures õpetajate soovidega arvestamine. Akrediteerimise aruannetes oli arengukohana välja toodud süsteemide loomine koolituste mõjususe hindamiseks, koolitustelt saadud kogemuste jagamiseks ning tunniküllastuste rakendamiseks (et seeläbi õppemetoodikaid arendada).

Õppekavarühma tegevuse analüüs /.../ vaatamata tõhusale tööle riigikeele õppimisel, ei ole suudetud murda veendumust, et /.../ on vene keeles head kutseharidust andev õppeasutus. /.../. Kooli materiaaltehniline baas on välja arendatud eesmärgiga anda kutseharidust kogu regiooni õpilastele. /.../ Tänapäevane olukord on selline, et eesti keeles õppida soovijad on sunnitud piirkonnast lahkuma. Komisjon hindab sellist olukorda kui riiklike ressursside raiskamist (K3 ÕKR 5, 2014).

Peamised kvaliteediprobleemid olid endiselt seotud personali koolitamisega, kuid enam tunti muret seoses õpetajate riigikeele küllaldase oskusega. Ka toodi välja personali kasvu vajadust.

2) **Materiaalressurssidega seotud probleemid.** Õppekavarühmade materiaalressurssidega seoses esines akrediteerimise aruannetes probleeme finantsküsimustega. Ühelt poolt nähti

puudusena seda, et õppekavarühmadel ei ole oma eelarveid, teisest küljest toodi esile probleemid omatulu teenimise võimaluste leidmisega. Parendamist vajava valdkonnana rõhutati õppematerjalide, sealhulgas e-õppematerjalide aktiivsemat loomist, erialakirjanduse ebapiisavust, õppematerjalide kaasajastamist ning nende aja- ja asjakohasuse kontrollimise vajadust. Nii komisjoni kui kooli aruannetes toodi esile probleeme seoses olemasoleva materiaaltehnilise baasi haldamisega – õppekeskused on välja ehitatud, kuid seoses õpilaste vähenemisega on ressursid alakasutatud. Aktuaalne on hoonete optimaalne kasutamine ja heas korras hoidmine. Ka toodi esile IKT arendamise ja eriala atraktiivsemaks muutmise küsimusi.

Eriala tuleb tutvustada koolides, messidel, avatud uste päevadel /.../ kajastada õppekavarühma tegevusi trükis, veebis ja sotsiaalmeedias (K19 ÕKR 32, 2014).

Probleemkohtadena toodi välja õppekavarühmade rahastamist, renoveeritud materiaaltehnilise baasi alakasutamist ja hooldust ning lisavahendite teenimise olulist.

3.2.4. Kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega

Kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega valdkonnas eristusid 2014. a. akrediteerimise aruannetes kaks alateemat (probleemid koostöös olemasolevate huvigruppidega ja probleemid seoses koostöö laiendamisega).

1) **Probleemid koostöös olemasolevate huvigruppidega.** Akrediteerimise aruannetes toodi esile probleeme huvigruppidega tehtava koostöö süsteemsuse osas, samuti vajadus uurida süsteemsemalt nende rahulolu, et saada seeläbi näiteks tööandjatelt pidevat infot tööturuvajaduste osas ning nendele vajadustele paremini vastata. Välja toodi ka tagasisidesüsteemi täiustamise vajalikkust. Komisjoni akrediteerimise aruannetes soovitati õppekavarühma juhtimisse kaasata senisest enam sisemisi huvigruppe (õpilased, õpetajad), samuti tõhustada nõunike kogu rolli juhtimisprotsessis. Probleemkohana tõstati ka vilistlastega tehtava koostöö ebapiisavus – esmalt peaksid vilistlased olema määratud huvigrupina ning teiseks tuleb neilt küsida tagasisidet, mida seejärel õppekavarühma arendamisel ka kasutada.

Komisjon soovib kaasata senisest veelgi suuremal määral eestvedamise ja juhtimise valdkonna arendustegevustesse õppekavarühma õpilasi, vilistlasi, kohalikku kogukonda ning piirkonna asutuste ja ettevõtete esindajais, et täpsustada kooli ja õppekavarühma arenguvõimalusi ja –suundasid (K21 ÕKR 34, 2014).

Kvaliteediprobleemid olid peamiselt seotud kolme valdkonnaga – süsteemsema koostöö arendamine, tagasisidesüsteemi arendamine ning vähene huvigruppide kaasamine juhtimisse.

2) **Probleemid seoses koostöö laiendamisega.** Akrediteerimise aruannetes juhiti tähelepanu senisest suurema koostöö arendamise vajalikkusele teiste kutseõppeasutustega. Kooli akrediteerimise aruannetes leiti parendust vajavana koostöö edendamist lastevanematega ning koostööpartnerite leidmist välisriikidest. Komisjoni aruannetes soovitati koolidel senisest enam koostööd teha erialaliitudega ning osaleda valdkondlikes võrgustikes. Seejuures rõhutati koostöö süsteemsuse tõstmise olulisust.

Järgmisel arengukava perioodil teha intensiivsemalt sisulist koostööd erialaliitudega ja kohalike ettevõtetega (nt. alustada koostöölepingute sõlmimisega), näidates ise üles huvi ja initsiatiivi (K3 ÕKR 5, 2014).

Koostöö laiendamise osas toodi probleemidena välja vähest koostööd teiste koolidega, vajadust arendada suhtlemist välispartneritega ja minimaalset osalust erialaliitudes.

3.3 Kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannetes 2011. a. välja toodud kvaliteediprobleemide osas lahendusteni jõudmise/mitte jõudmise kirjeldamine 2014. a. aruannetes

2011. a. kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise kooli õppekavarühma aruannete ja hindamiskomisjoni aruannete põhjal välja toodud kvaliteediprobleemid eristusid neljas teemakategoorias: õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma inim- ja materiaalressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid ning kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega. Järgnevalt kirjeldatakse probleemide osas lahendusteni jõudmist või mitte jõudmist põhjalikumalt teemakategooriate ja nende alateemade kaupa. Tulemuste näitlikustamiseks on neile lisatud üks lahendust kirjeldav ja teine lahenduseni mitte jõudmist kirjeldav tsitaat kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannetest.

3.3.1. Õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemide lahendamine

Õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemid valdkonnas eristusid 2011. a. akrediteerimise aruannetes kolm alateemat (õppetegevuse korraldusega

seotud probleemid, praktikakorraldusega seotud probleemid ja õpet toetavate valdkondade probleemid).

1) **Õppetegevuse korraldusega seotud probleemide lahendamine.** Akrediteerimise aruannetes esile toodud ebapiisavas huvigruppide (õpilaste, õpetajate, ettevõtete) kaasamises õppekavaarendusse on 2014. a. aruannetes lahenduste osas välja toodud nii õpilastelt tagasiside küsimist, erinevaid õpilastele suunatud uuringuid ja tagasiside arvestamist aga ka jätkuvat vajadust probleemiga edasi tegeleda. Ettevõtete ja teiste huvigruppide osas tuuakse välja ettepanekute arvestamist õppekavaarenduses, kuid ka endiselt süsteemi puudumist ja tagasiside mittekasutamist (komisjoni aruannetes). Õpetajate töökavade uuendamise osas on aruannetes infot nii täiustatud, osaliselt täiustatud, täiustamisel kui alles kavandamisel töökavade kohta. Õppekorralduse (õppekavad, moodulid, hindamissüsteem) muutmine väljundipõhiseks on 2014. a. akrediteerimise aruannete põhjal kas planeerimisjärgus, alustatud või pole probleemiga pole veel tegeletud. Näiteks toodi ühes kooli aruandes tegevuse puudumise põhjusena välja uue riikliku õppekava ootamist.

Õppetööga seonduva dokumentatsiooni kaasajastamine on koolide akrediteerimise aruannetes kirjeldatud üks kord aastas läbi viidava tegevusena või siis vastavalt seadusemuudatustele. Õppe- ja kasvatusprotsessi ning õppekavaarenduse dokumenteerimise ebapiisav süsteemsus on 2014. a. aruannetes hinnatud süsteemseks. 2011. a. akrediteerimise aruannetes murekohana väljendunud õppemeetodite täiendamise ja kaasajastamise osas olid lahendustena kirjeldatud tegevused nagu arenduskoosolekud, meetodite analüüsimine, ülevaatamine, aktiivsem e-õppe kasutamine, vastavad koolitused. Meetmete efektiivsusele viitasid koolide poolt välja toodud rahulolu kasv ning kutseksamite kõrgemad tulemused. Samas oli aruannetes välja toodud jätkuvat vajadust meetodeid arendada, et seeläbi õpimotivatsiooni suurendada kui ka endiselt traditsiooniliste meetodite kasutamist.

Üld- ja erialaainete lõimimine oli 2014. a. akrediteerimise aruannetes kirjeldatud toimiva tegevusena, toodi välja ka vastavate seminaride ja koolituste läbimist. Mitmekülgsemate õppevormide (töökohapõhine, osaoskuste, õhtune õpe) loomise osas ei olnud varasemast erinevate õppevormide rakendamist kirjeldatud, ühel juhul oli lisaks loodud töökohapõhine õppekava. Probleemide lahendamine seoses tunniplaani koostamise ning seotud moodulite loogilise järgnevuse tagamisega ei olnud 2014. a. aruannetes kirjeldatud, kuid lahendusele seoses iganenud tunniplaanisüsteemiga viitas näiteks uue õppeinfosüsteemi rakendumine. Varasemalt vähene täienduskoolituste pakkumine oli 2014. a. akrediteerimise aruannete järgi tõusnud, kuid välja toodi ka lahenduse puudumist näiteks seoses töötajate vähesusega.

Tasemeõppe õppekavad vastavad kehtestatud nõuetele, on kooskõlas riiklike õppekavadega ning kutseharidusstandardiga ja on registreeritud EHIS-s. Igal aastal vaadatakse õppekavad üle ning tehakse vajadusel muudatused valikainete osas tulenevalt õppijate ning tööandjate ettepanekutest või personali tähelepanekutest (K21 ÕKR 34, 2014). Õppekavade koostamise ja arendamise osas on vajalik protsessi senisest enam kaasata rohkem üldhariduse õpetajaid, mis toetab elukestva õppe võtmepädevuste ning erialakompetentside paremat lõimimist uutes koostatavates moodulite rakenduskavades (K10 ÕKR 18, 2014).

Kokkuvõttes oli kvaliteediprobleemidega tegelemiseks erinevaid meetodeid, kuid piisavalt lahendatuks olid aruannete põhjal vaid õppetööga seonduva dokumentatsiooni kaasajastamise ja õppekorralduse süsteemse dokumenteerimisega seotud puudused.

2) Praktikakorraldusega seotud kvaliteediprobleemide lahendamine. 2011. a. välja toodud probleem praktikaettevõtete eelhindamissüsteemi puudumisega oli 2014. a. akrediteerimise aruannete põhjal lahendatud – näiteks rakendati praktikabaaside külastamist, viidi läbi koolitusi või oli loodud praktikabaasi eelhindamise vorm. Samas esines aruannetes ka lahenduste puudumist või parendusvajadust, ka oli koostöölepingute puudumise probleem endiselt lahenduseta. Varasem probleem arendamist vajanud praktikadokumentatsioonidega oli 2014. a. komisjoni aruannetes kirjeldatu põhjal lahendatud – vajalikud vormid olid olemas, paranenud oli ka üldine praktikakorraldus. Praktikabaasidele pakuti koolide hinnangul toetust ning korraldatud oli praktikajuhendajate koolitusi. Aruannetes kirjeldati ka praktikabaaside registreerimise loomist 2014. aastaks.

Aruandeperioodil on parendatud praktikakorralduse, seire ja tagasisidestamise korda. /.../. Praktikajuhendajatele on viimase 3 õppeaasta jooksul igal õppeaastal toimunud koolitus-seminarid, kus /.../ selgunud põhimõtted praktikate paremaks läbiviimiseks (K18 ÕKR 31, 2014). Ettevõtte praktika läbiviimiseks vajalik dokumentatsioon on loodud, kuid näiteks komisjonile tutvumiseks esitatud õpilaste praktika aruanded olid pealiskaudsed ega tekitanud kindlustunnet, et praktikas püstitatud eesmärgid /.../ 100% täidetud. /.../ Praktika protsessi tuleb edasi arendada /.../ (K14 ÕKR 25, 2014).

Aruannete põhjal oli ka praktikavaldkonnaga seotud puuduste osas rakendatud mitmeid tegevusi, lahendusteni jõuti probleemide puhul aga osaliselt. Piisavalt lahendatuks osutus praktikabaaside nimekirjade puudumisega seotud probleem.

3) Õpet toetavate valdkondade probleemide lahendamine. 2011. a. akrediteerimise aruannetes toodud probleemile seoses arendamist vajavate tugisüsteemidega õpiraskustega ja erivajadustega õpilastele oli 2014. a. aruannetes kirjeldatud mitmeid lahendusi – nimetati

mitmetasandilise süsteemi kasutamist, tööle oli võetud psühholoogid, eripedagoogid, karjäärinõustajad, sotsiaalpedagoogid, vastutus probleemiga tegelemise osas oli antud õppegrupi juhendajale. Samuti oli loodud arenguestluste süsteeme, õpiabi ümarlaudu ja koolitatud tugiõpilasi. Erivajadustega õpilastele pakutakse kirjelduste järgi individuaalse õppekava võimalust, eraldi tugisüsteemi ja konsultatsioone. Läbivalt kriitilisena esile toodud õpilaste väljalangevus oli 2014. a. aruannetes kirjeldatud samal tasemel püsivaks või tõusutrendis olevaks, siiski esines ka langusnäitajaid. Kutseksamitest osavõtu osas on aruannetes erinevaid lahendusi – eksamitel osalemist ei tähtsustata koolis või ei osaleta endiselt, probleemiga tegeletakse koolide hinnangul, osalus on kasvanud või pole küsimust aruandes enam sisse toodud. Kutsevõistlustest osavõtmine on kirjeldatud kasvavas trendis, näiteks osaletakse võistlusel „Noor Meister“, samuti korraldatakse koolisiseseid võistlusi. Samas ei selgunud lahendused kõikides akrediteerimise aruannetes. Seni väheses rahvusvahelistes projektides ja õpirändes osalemise kohta oli 2014. a. aruannetes näiteid osalemise kohta *Leonardo da Vinci* ja *Erasmus* programmides, kuid esines ka lahenduste puudumist. E-õppe valdkonna parendustegevused oli koolide akrediteerimise aruannetes kas arendustvajavad või oli valdkonna seisukord parem näiteks oli loodud haridustehnoloogi ametikoht.

Õpilaste toetamiseks, abistamiseks on koolis loodud töörühm, kuhu kuuluvad kasvatustöö metoodik, karjäärikoordinaator ja huvijuht. /.../. Õppurite tugisüsteem töötab, selle tulemusena on vähenenud väljalangevus (K10 ÕKR 18, 2014). Kutseõpetajaid ei ole mõistnud e-õppe olemust ning suhtusid kahtlusega e-õppe materjalide kasutuselevõttu, kuna sel juhul väheneks õppetööst osavõtmine veelgi (K23 ÕKR 36, 2014).

Õpet toetavate valdkondade puudusi oli lahendatud erinevalt, mitmel juhul esines endiselt arendusvajadust. Piisavalt lahendamatuks osutus aruannete põhjal probleemid seoses väheses kutsevõistlustel osalemisega ning puuduvate tugisüsteemidega õpiraskustega ja erivajadustega õpilastele.

3.3.2. Õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemide lahendamine

Õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemide valdkonnas eristusid 2011. a. akrediteerimise aruannetes kaks alateemat (strateegilise juhtimisega seotud probleemid ning info- ja dokumentatsiooniprobleemid).

1) **Strateegilise juhtimisega seotud probleemide lahendamine.** 2011. a. akrediteerimise aruannetes läbivalt välja toodud vajadus juhtimisstruktuuri reorganiseerida oli 2014. a. akrediteerimise aruannete kirjelduste põhjal rahuldatud, struktuurimuutuse osas toodi välja nii rahulolu kasvu õppekavarühma juhtimisega kuid ka vajadust rahulolu veel hinnata. Probleemid ebaselge vastutuse jagamisega õppekavarühma arendamise osas olid 2014. a. aruannete kirjelduste põhjal kas lahendatud – juhtimisvastutused olid jagatud, tööjaotus määratletud, loodud vajalik süsteem või vajasisid veel tegelemist. Süsteemsemate (üld- ja osakonna, õppesuuna) koosolekute korraldamine oli kooli aruannete põhjal arendamistvajav või polnud nende kohta enam midagi kirjutatud. 2011. a. aruannetes toodud probleemid seoses meeskonnatöö ja koostööga teiste struktuuriüksusega oli 2014. a. aruannetes selge lahenduseta – kas endiselt arendustvajavad või enam mitte kirjeldatud, ühel juhul kirjeldati antud teemal toimunud koolitusi.

/.../ rakendatakse kvaliteedijuhtimissüsteemi ISO 9001:2008, millest tulenevalt on kogu kooli dokumentatsioon nõuetele vastav ja asjakohane. Aruandeperioodil on uuendatud juhtimisstruktuuri, samuti ajakohastatud juhtimisstruktuuri dokumentatsiooni (K6 ÕKR 11, 2014). Hindamiskomisjon soovib koolil siiski edasi arendada õppekavarühma PDCA tsüklis toimivat juhtimisstiili (K 15 ÕKR 27, 2014).

Strateegilise juhtimise valdkonna kvaliteediprobleemidega tegelemiseks oli rakendatud mitmeid tegevusi, lahendusteni jõuti osaliselt või ei toodud neid aruannetes enam välja. Piisavalt lahendatuks osutusid probleemid seoses sisehindamissüsteemi puudumise ja juhtimisstruktuuri reorganiseerimisvajadusega.

2) **Info- ja dokumentatsiooni probleemide lahendamine.** 2011. a. akrediteerimise aruannetes välja toodud õppekavarühmapõhiste tulemusnäitajate puudumine ja õppekavarühma mitte võrdlemine teiste koolide ja/või õppekavarühmadega oli 2014. a. aruannete põhjal lahendusteta – tulemusnäitajate osas ei olnud kokkuleppeid. Komisjoni aruannete põhjal polnud kirjeldatud võrdlused teiste koolide ja/või õppekavarühmadega. Probleemide nagu õppekavarühma arendamiseks vajalike strateegiliste dokumentide ja ebapiisava sisehindamissüsteemi puudumine lahendused olid kirjeldatud erinevalt – oli loodud õppekavarühmapõhiseid tegevuskavasid, visioon ja sisehindamise dokumendid, ühel juhul ka kvaliteedijuhi ametikoht, samas oli 2014. a. aruannetes endiselt välja toodud ka visiooni puudumist õppekavarühma ühesest arengusuunast, selgete arengute määratlematust ja õppekavarühmapõhist arengukava puudumist. Õppekavarühma ja kooli eesmärkide paremaks seostamiseks oli aruannetes välja toodud lahendusena õppekavarühma tööplaani kooskõlastamine kooli tegevuskavaga. 2011. a. akrediteerimise aruannetes probleemina

nähtud õppekavarühmaga seotud info mitte kogumine oli 2014. a aruannete põhjal lahendatud, näiteks koguti statistikat õppeinfosüsteemi kaudu. Õppekavarühma töö tõhustamine pideva parendamise põhimõtete alusel oli aruannetes kirjeldatud osaliselt – läbi huvigrupidelt tagasiside kogumise ja tegevustesse rakendamise. Tulemuste võrdlemine seatud eesmärkidega oli aga selge lahenduseta – aruannetes ei kirjeldatud tulemuste võrdlemist eesmärkidega. 2011. a. koolide akrediteerimise aruannetes välja toodud rahulolematuse infoliikumise kohta oli 2014. a. aruannetes kirjeldatud lahendatuks näiteks läbi koosolekute, infotundide ja õppeinfosüsteemi.

Hästi toimib osakondade igapäevaste koosolekute süsteem, kus toimub õppekavarühma töö koordineerimine ja arendamine, koosolekud protokollitakse. /.../. Kooli sisekommunikatsioon toimib, /.../ õppekavarühmale on loodud oma list, kuhu kuuluvad eriala kutseõpetajaid ja praktikakoordinaator (K8 ÕKR 13, 2014). Õppekavarühma juhtimisalased koosolekud protokollitakse, kuid liialt lakoonilises stiilis (nendes, mida komisjon sai vaadata) ei anna võimalust nende edasiseks kasutamiseks (K14 ÕKR 25, 2014).

Aruannete põhjal kirjeldati valdkonnaga seotud puuduste osas lahendusi, kuid need ei täitnud seatud eesmärke – parendusvajadusi esines endiselt. Tulemuslikuks osutusid lahendused 2011. a. aruannetes välja toodud aeglase infoliikumise ja õppekavarühma kohta ebapiisava info kogumisega seotud probleemide osas.

3.3.3. Õppekavarühma inim- ja materiaaressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemide lahendamine

Õppekavarühma inim- ja materiaaressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemide valdkonnas eristusid 2011. a. akrediteerimise aruannetes kaks alateemat (personaliga seotud probleemid ja materiaaressurssidega seotud probleemid).

1) **Personaliga seotud probleemide lahendamine.** 2011. a. akrediteerimise aruannetes välja toodud vajadus arendada koolitussüsteemi oli 2014. a. aruannetes kirjeldatud koolitusplaanide osas vastavalt kas plaani järgivaks, rakendunuks või siis kirjeldati ka lühiajalist planeerimist. Koolitusvajaduste välja selgitamise osas viidati arenguestlustele, kuid mitte analüüsist tulenevatele vajadustele, esines ka lahenduse puudumist. Samas toodi aruannetes välja sisekoolituste korraldamise näited. Varasem probleem seoses töötajate eneseanalüüsi ja arenguestlustega oli läbivalt lahendatuks kirjeldatud – toimiv arenguestluste süsteem. 2011.

a. akrediteerimise aruannetes murekohana nähtud koolituste mõju hindamise süsteemi puudumine polnud ka 2014. a. lahendust leidnud, välja toodi, et süsteemi pole, hindamist ei toimu, samas viidati ühes kooli aruandes uurimise vahendina sisehindamisele, tunnivaatlusele ja arenguestlusele. Personali omavaheline koolitustelt saadud kogemuste vahetamine oli samuti 2014. a. aruannete põhjal mittetoimiv või mitte kirjeldatud, ühel juhul toodi näitena toimivusest meetodikapäevi. Vähene stažeerimise ei olnud tõusnud, oli kirjeldatud arendamist vajavana, kuid samas esines aruannetes ka positiivseid näiteid. Tunnikülastussüsteemi osas oli kirjeldatud nii vastava korra loomist ja analüüsimist kui ka lahenduse puudumist.

IT-tuge pakuti 2014. a. akrediteerimise põhjal igakülgsest nii koolituste, seminaride kui haridustehnoloogi ametikoha loomise näidetega. Tunnustamise osas oli kirjeldatud nii lahenduste puudumist ja arendusvajadust kui ka vastava korra järgimist ning vahendite loomist. Motiveerimise osas toodi välja vastavaid regulatsioone ja motiveerimissüsteemi toimivust, samas oli ka näiteid jätkuvate arendusvajaduste kohta. Õpetajate rahulolu probleemi osas oli 2014. a. akrediteerimise aruannetes nii viiteid selle tõusmise kui ka mitte tõusmise kohta, samas kirjeldati rahuloluküsitluste korraldamist. Õpetajate suure töökoormuse probleem ei olnud kirjelduste põhjal lahendust leidnud või puudus aruannetes sellekohane teave.

Varasemalt välja toodud mure seoses personalipoliitika arendamisega oli osaliselt lahendatud – kirjeldati nii selle väljatöötamist kui puudumist, mõnel juhul teave puudus. Uute töötajate värbamise vajadus ja kõrge keskmine vanus olid 2014. a. akrediteerimise aruannete põhjal endiselt päevakorral, kuna mõlemad probleemid olid märgitud arendamist vajavana, endiselt püsivana, samuti komisjoni poolt edasi tegelemiseks soovitatud. Lahendusi esines üksikult. Uute töötajate tugisüsteemid olid see-eest loodud, näiteks kirjeldati mentorite kasutamist, mentorsüsteemi, samas esines ka soovi valdkonda endiselt arendada. 2011. a. läbivaks probleemiks kujunenud õpetajate puudulik riigikeele oskuse probleem oli osaliselt lahendatud – esines näiteid alanud kursustest, kuid ka lahenduste puudumist, parendusvajadust, näitena toodi välja ka vanemate õpetajate huvipuudus. Kvalifikatsiooninõuete täitmise osas kirjeldati olukorda nõuetele vastavaks, samas toodi välja, et vajadusel pakutakse koolitusi. Siiski märgiti ära küll üldiselt kõrget kvalifikatsiooni, kuid jätkuvat probleemi riigikeelega ning esines ka probleemi püsimist.

Toimuvad arenguestlused töötajatega, kus eelnevalt on teinud töötaja eneseanalüüsi ja täitnud eneseanalüüsi lehel. Samas planeeritakse ka järgmise õppeaasta koolitusi. /.../ Sisehindamise aruandes esitatud tulemustest selgub, et kutseõpetajad on oma tööga rahul (K18 ÕKR 31, 2014). Pöörata senisest suuremat tähelepanu eesti keele süvendatud

õpetamisele nii töötajatele kui õppijatele. /.../. Komisjon soovib jätkuvalt arendada stažeerimist ettevõtetes ja välismaal (K6 ÕKR 11, 2014).

Personaliga seotud kvaliteediprobleemidega tegelemiseks oli rakendatud mitmeid tegevusi, seatud eesmärkide täitmiseni lahendused aga alati ei viinud. Rakendatud parendustegevuste põhjal osutus lahendatuks probleemid seoses eneseanalüüsi ja arenguestluste varasema puudumise või arendusvajadusega.

2) Materiaalressurssidega seotud probleemide lahendamine. 2011. a. akrediteerimise aruannetes välja toodud probleemid kehvade õppetingimuste ja töövahendite (seadmed, masinad) kaasajastamisega olid 2014. a. aruannetes kirjeldatu põhjal lahendatud – materiaaltehniline baas oli renoveeritud või nõuetele vastav ning töövahendid kaasaegsed. Majutamise seotud murekohtade osas oli lahendustena välja toodud õpilaskodude kaasajastamine, uute hoonete ehitamine, kuid esines ka endiselt näiteid kooli ühiselamu puudumisest. IKT arendamine oli 2014. a. aruannetes mitmekülgsest kirjeldatud nii erinevate süsteemide (E-kool, Moodle, õppeinfosüsteem, Vanker, IVA, siseveeb) kasutamise, arvutipargi uuendamise kui arvutiklasside juurde ehitamise näitel, samas esines ka näiteid IKT endisest arendamisvajadusest. Varasemad probleemide lahendused seoses õppematerjalidega olid 2014. a. akrediteerimise aruannetes kirjeldatud erinevalt – erialakirjanduse valiku parem olukord, käimasolev täiendamine, kuid ka valdkonna endine arendamisvajadus ning lahenduste puudumine. E-õppe puhul hinnati olukorda samuti erinevalt, näiteks toodi välja varasemast aktiivsemat tegutsemist, kuid vähest e-võimaluste kasutamist, samas oli e-õppe arendamine endiselt ka arendamist vajavate tegevuste nimekirjas. Õppematerjalide hindamine oli aruannete põhjal endiselt teostamata.

Finantsküsimumustest 2011. a. aruannetes ühelt poolt puudusena nähtud eelarve jagamise põhimõtted olid samad (vastavalt õppekavarühma õpilaste arvule), teisalt olid lahendused varasemalt esile toodud probleemidele omatulu teenimisega ning lisaressursside hankimise vajadusega kirjeldatud osaliselt – näiteks pakuti tasulisi täiendkoolitusi, viidati omatulu teenimisele ja ESF projektide kasutamisele, kuid esines ka lahenduste puudumist. Parendamist vajava kommunikatsiooni, mainekujunduse ja eriala atraktiivsemaks muutmise osas olid lahendused osaliselt kirjeldatud, samuti soovitasid komisjonid antud teemadega jätkuvalt tegeleda.

Lisaressursse on hangitud läbi erinevate projektide ja fondide, tasuliste koolituste pakkumise ning praktilise õppetöö läbiviimisel objektidel (K21 ÕKR 34, 2014). Õppekavarühma ressursside juhtimine pigem vastab nõuetele, kuna ressursid on olemas,

kuid nende kasutamine on alakoormatud (liiga väike õppijate arv, ruumide vähene kasutus) (K3 ÕKR 5, 2014).

Aruannete põhjal kirjeldati valdkonnaga seotud puuduste osas lahendusi, kuid need täitsid seatud eesmärgi osaliselt, kuna parendusvajadusi esines endiselt ja jätkuvalt toodi välja 2014. a. probleeme. Tulemuslikuks osutusid lahendused 2011. a. aruannetes välja toodud kehvide õppetingimused ja töövahendid seotud probleemide osas.

3.3.4. Kvaliteediprobleemide lahendamine seoses õppekavarühma koostööga huvigruppidega

Kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega valdkonnas eristusid 2011. a. akrediteerimise aruannetes kaks alateemat (probleemid koostöös olemasolevate huvigruppidega ja probleemid seoses koostöö laiendamisega).

1) **Probleemide lahendamine koostöö osas olemasolevate huvigruppidega.** 2011. a. akrediteerimise aruannetes läbiva probleemina välja toodud mitte piisavalt tõhus ja süsteemne tagasisidestamise mehhanism oli 2014. a. akrediteerimise aruannetes kirjeldatud järgmiselt – rahuloluküsitlusi korraldatakse senisest süsteemsemalt ja tulemusi analüüsitakse (siiski polnud mõnel juhul antud probleemist enam juttu või oli probleem endiselt parendamist vajav). Tööandjatel tagasiside hankimine, eesmärgiga vastata paremini tööturuvajadustele, oli aruannete järgi osaliselt parendatud – ühelt poolt olid koolid tööandjatele näiteks suulisi intervjuusid ja küsitlusi korraldanud, kohtunud nõunike koguga, teisalt toodi välja, et koostöö pole endiselt süsteemne, pigem arendamistvajav, samuti komisjoni poolt endiselt soovituslik õppe arendamisel tööturu vajadustega arvestada. Üldist tagasisidesüsteemi parendamist toodi 2014. a. akrediteerimise aruannetes välja nii rakendatuna kui ka endiselt lahendusteta. 2011. a. akrediteerimise aruannetest selgunud probleem huvigruppide vähese kaasamisega õppekavarühma juhtimisse (õpilased, õpetajad, õpilasomavalitsus, vilistlased) ei olnud kõigil juhtudel lahendust leidnud, nõukogu roll õppekavarühma arengus oli ühelt poolt varasemast selgemana kirjeldatud, samas esines endiselt rolli ebaselgust. Ettevõtetega koostöö arendamise osas olid 2014. a. akrediteerimise aruannetes kirjeldatud olukord vastakas – korraldati ümarlaudu ja küsitlusi, kuid samas toodi välja ka kaasamise ebasüsteemsust, parema koordineerimise vajadust kui saadava tagasiside analüüsi küsitavust.

Koolil on väljaarendatud suhtevõrgustik õppepraktikate korraldamiseks ühistegevuses sõpruskoolidega nii Eestis kui välisriikides (K6 ÕKR 11, 2014). Endiselt puudub tagasisidesüsteem koolivälisest huvigruppidele. Õppekavarühma aruande arenguvaates

on planeeritud tööandjatega raamlepingute sõlmimine, samuti tagasisideküsitluste ettevalmistamine huvigruppidele (K10 ÕKR 18, 2014).

Aruannete põhjal kirjeldati valdkonnaga seotud puuduste osas lahendusi, kuid need ei täitnud alati seatud eesmärgi – parendusvajadusi 2011. a. esile toodud kvaliteediprobleemide osas esines endiselt.

2) Probleemide lahendamise seoses koostöö laiendamisega. Varasemalt puudusena välja toodud ebapiisava koostöö teiste kutseõppeasutustega oli 2014. a. akrediteerimise aruannetes kirjeldatud nii varasemast paremaks kui ka endiselt arendust vajavaks, koostööd kõrgkoolidega hinnati paremaks, kuid erialaliitudega koostöö arendamine aruannetest ei selgunud, lastevanematelt tagasiside küsimine ei olnud rakendunud. Vilistlaste mitte määratlemine huvigrupidena oli aruannetes osaliselt lahendatud, kuid nendelt tagasiside kogumist oli alustatud.

Tehakse koostööd teiste kutseõppeasutustega ja kõrgkoolidega. /.../. Lastevanematele korraldatakse kord õppeaastas üldkoosolek, täiendav suhtlemine lastevanematega toimub klassijuhataja, õpetaja või tehnoloogiaosakonna juhataja initsiatiivil (K8 ÕKR 14, 2014).

Koostöö vilistlastega on juhuslik ja passiivne. /.../. Koostöö vilistlastega vajab jätkuvalt suuremat tähelepanu ja panustamist (K3 ÕKR 4, 2014).

Koostöö laiendamise valdkonna puudustega oli tegeletud, kuid lahendused olid vaid osalised. Kvaliteediprobleemide parendamisvajadust kirjeldati jätkuvalt kõikides aspektides.

4. Arutelu

Kvaliteet ning kvaliteedi *PDCA* pideva parendamise tsükkel, selle raames teostatav kontroll, probleemkohtade välja selgitamine ja järgnevad parendustegevused on hariduse seisukohalt väga olulised. Samas on mitmed varasemad uuringud (*Fundamentals of..*, 2004; Smith, 2008; Visscher, 2009; Weiss, 1998) näidanud, et puuduste kõrvaldamine osutub tsükli kõige keerukamaks osaks ehk et selgunud probleemkohad ei pruugi tegelikult lahendusi saada, mistõttu *PDCA* pideva parendamise tsükkel ei tööta terviklikult. Sellest lähtuvalt oli käesoleva uurimistöo uurimisprobleemiks, missuguste kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemide osas on *PDCA* pideva parendamise tsükkel edukalt rakendunud ning missuguste osas mitte. Seetõttu seati uurimistöo eesmärgiks esmalt välja selgitada, missuguseid kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleeme toodi välja 2011. aasta

pilootvooru ja teiseks 2014. aasta akrediteerimise aruannetes ning kuidas kajastus 2014. aasta aruannetes varasemalt osutatud puuduste parendamine. Järgnevalt arutletakse tulemuste üle.

Akrediteerimise aruannete põhjal selgus, et kõigi nelja teemakategooria – õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma inim- ja materiaaressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid ning kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega kvaliteediprobleemid olid nii 2011. kui ka 2014. aasta akrediteerimise aruannetes sarnased. Erinevus 2011. ja 2014. aasta aruannete vahel ilmes vaid seoses probleemide vähesemal määral esile toomisega 2014. aastal, samuti leidis kvaliteediprobleeme, mille osas kirjeldati 2014. aastal vaid lahendusi, mis tähendas, et puudused olid kolme aasta jooksul parendatud. Samas leidis ka selliseid kitsaskohti, mis olid koolide poolt lahendatud, kuid millega seoses oli vahepeal uusi probleeme tekkinud. Näiteks olid lahendatud õppetöö läbiviimiseks vajadustele mittevastavate õppebaaside probleemid seoses sellega, et renoveerimistööd või uute hoonete ehituste projektid olid valmis, kuid seoses sellega oli tekkinud probleem nende ülalpidamise ja optimaalse kasutamisega.

Nagu juba välja toodud, siis oli oluline analüüsi tulemusel tekkinud teave, et leidis ka aspekte, mille osas 2014. aastal enam puudusi ei olnud ning kirjeldatud oli vaid leitud lahendusi. See näitas, et *PDCA* pideva parendamise tsükkel oli nende kvaliteediprobleemide osas edukalt rakendunud ja võis järeldada, et 2011. aasta hindamisel selgunud infot kasutati kvaliteedi arendamisel, mis ongi pideva parendamise aluseks. Nagu on rõhutanud ka Oakland (2006), siis on hindamise lõpus väga oluline tähelepanu pöörata korrigeerivale tegevusele ja järelkäsitlusele.

Õppetegevuse korraldusega seotud probleemide osas oli aruannetes nii edukaid lahendusi kui ka jätkuvalt välja toodud parendusvajadusi või lahenduste puudumist. Näiteks kirjeldati 2014. aasta aruannetes huvigruppide kaasamise osas õppekavaarendamise protsessi arenenumat koostööd võrreldes 2011. aastaga, kuid samas toodi aruannetes esile ka jätkuvat arendusvajadust või probleemi püsimist. Samasugused edukate ja vähem edukate lahenduste ning puuduste parendamise tulemuslikkuse näited ilmnes ka teiste probleemide – õpetajate töökavade uuendamise, üld- ja erialaainete lõimimise, väljundipõhisele õppele ülemineku, õppemeetodite kaasajastamise ja täienduskoolituste pakkumise osas. Märkimisväärseid lahendusi polnud kirjeldatud mitmekülgsemate õppevormide osas, kuna võrreldes 2011. aasta aruannetes kirjeldatuga ei toodud eristuvaid õppevorme välja. Kvaliteediprobleemide jätkuv esinemine näitas seda, et järelikult ei suutnud koolid 2011. aasta aruannetest selgunud probleeme siiski rakendatud lahenduste abil lahendada. *PDCA* pideva parendamise tsükli *Act*

etapp ei toiminud nende kvaliteediprobleemide puhul. *PDCA* pideva parendamise tsükli toimimise komistuskohana esile toonud ka *TWG* – pideva parendamise tsükli on neljas *Act* etapp hoolimata oma olulisest rollist sageli kõige nõrgem (*Fundamentals of...*, 2004) 2014. aasta akrediteerimise aruannetes ei toodud enam välja probleeme seoses õppetööga seonduva dokumentatsiooni kaasajastamise ja õppekorralduse süsteemse dokumenteerimisega, kirjeldatud olid vaid lahendused. Nende probleemide osas oli *PDCA* pideva parendamise tsükkel ning *Act* etapp seega töötanud.

Akrediteerimise aruannete põhjal selgus, et praktikakorraldusega seotud probleemide osas – praktikaettevõtete eelhindamissüsteemi puudumine, praktikadokumentatsiooni nõuetele vastavus, praktikajuhendajate koolitusvajadus – leidis nii edukaid lahendusi kui ka parendusvajadusi. 2014. aasta akrediteerimise aruannetes ei toodud enam välja probleeme seoses praktikabaaside nimekirjade puudumisega, mis näitas, et vähemalt ühe praktikavaldkonna probleemi puhul olid parendusteks rakendatud lahendused töötanud, teiste probleemide osas ei ilmnunud rakendumine sedavõrd hästi.

Ka õpet toetavate valdkondade probleemide osas oli aruannetes nii edukaid lahendusi kui ka jätkuvalt välja toodud parendusvajadusi või lahenduste puudumist. Näiteks kirjeldati 2014. aasta aruannetes küll lahendusi kutseksamitel osalemise kasvu ja rahvusvahelise koostöö ja e-õppe arendamise osas, kuid lisaks lahendustele leidis viiteid ka jätkuvatele parendusvajadustele – endiselt oli suure probleemina kirjeldatud õpilaste väljalangevus. Väljalangevus on aga otseselt seotud õppetöö korraldamisega (paindlikud õppevormid, kaasaegsed ja huvipakkuvad õppemeetodid, tugisüsteemid). Ühe probleemi lahendamine mõjutab autori hinnangul teatud määral ka teise probleemi lahendamist, mida kinnitasid analüüsitud aruanded ühe erandiga – tugisüsteemide olukord koolides oli tegelikult arenenud.

2014. aasta akrediteerimise aruannetes ei toodud enam välja probleeme seoses kutsevõistlustel osalemisega ja tugisüsteemidega õpiraskustega ja erivajadustega õpilastele, mis näitas nende *PDCA* pideva parendamise tsükli edukat rakendumist ja ühtlasi kasutatud meetodite efektiivsust. Tugisüsteemide osas oli kirjeldatud mitmeid lahendusi nagu vajaliku personali (psühholoogid, eripedagoogid, karjäärinõustajad, sotsiaalpedagoogid) värbamist, loodud arenguestluste süsteeme, õpiabi ümarlaudu, koolitatud tugiõpilasi, individuaalse õppekava võimalust erivajadustega õpilastele. Järelikult on väljalangevuse probleem seotud teiste põhjustega ning toetamisest pole enam abi.

Akrediteerimise aruannete põhjal selgus, et strateegilise juhtimisega seotud probleemide osas nagu ebaselge vastutus õppekavarühma arendamisel ja mittesüsteemsed koosolekud, leidis nii edukaid lahendusi kui ka parendusvajadusi. Koolisisene koostöö oli

aruannetes selgete lahendusteta. 2014. aasta akrediteerimise aruannetes ei toodud aga enam välja probleeme seoses sisehindamissüsteemi puudumisega ja juhtimisstruktuuri reorganiseerimisega. Need puudused olid parendatud tõenäoliselt seoses sellega, et koolid olid õppekavarühmade-põhise kutseõppesüsteemiga harjunud ning seoses sellega sisemised muudatused ellu viinud. Samuti on võimalik järeldada, et *PDCA* tsükkel on kahe strateegilise juhtimise valdkonna probleemi puhul efektiivne olnud.

Õppekavarühmaga seotud info- ja dokumentatsiooni probleemid olid aruannete põhjal oma lahendused osaliselt leidnud. Strateegiliste dokumentide ja ühese õppekavarühma arengusuuna puudumise osas leidis nii edukaid lahendusi kui ka parendusvajadusi. Probleemid nagu õppekavarühmapõhiste tulemusnäitajate puudumine ning õppekavarühma tulemuste mitte võrdlemine seatud eesmärkide ja teiste koolide või õppekavarühmadega olid selgete lahendusteta. Nagu on välja toonud Dominica & Talmacean (2013), siis järeldub siit koolide jaoks vajadus kavandatud eesmärkide mitte saavutamisel sisse viia edasised uuendused ja välja töötada uued standardid või muuta olemasolevaid. 2011. aasta akrediteerimise aruannetes välja toodud rahulolematuse aeglase infoliikumisega ja ebapiisav info kogumine õppekavarühma kohta oli 2014. aasta aruannetes kirjeldatud aga lahendatuks, näiteks tänu uute infosüsteemide kasutuselevõtule. Ka siin olid rakendatud tegevused probleemide lahendamiseks sobivad olnud.

Personaliprobleemide osas esines aruannetes näiteid edukamatest ja vähem edukamatest lahendustest. Lahenduste puudumine näiteks töötajate koguhulga ja töökoormuse osas seostus omakorda vähese täiendõppe pakkumisega, koolitussüsteemi jätkuvat arendusvajadust võis seostada õppemeetodite ja e-õppe parendamisvajadusega. Koolituste mõju ja kogemuste jagamise süsteemid ning tunnustus- ja motivatsioonisüsteemid olid vaid osaliselt lahendused saanud. Vähese stažeerimise osas kirjeldatud lahendused polnud puuduste parendamiseks piisavad. Kvalifikatsiooninõuete täitmiseks vajalikud tegevused tagasid nõuetele vastavuse, kuid jätkuvat esines probleem õpetajate riigikeeleoskusega, mille tõstmine oli olnud selgeks prioriteediks seoses nõudega muuta venekeelsed õppekavad 2020. aastaks osaliselt eestikeelseks. Paraku on hindamisel ja eesmärkide seadmisel aga madal väärtus kui neid ei kasutata soorituse parendamiseks, nagu on välja toonud Visscher (2009). IT-tuge pakuti 2014. aasta aruannete põhjal igakülgset nii koolituste, seminaride kui haridustehnoloogi ametikoha loomise näitel, kuid välja toodud arendusvajadused kattusid siiski ka jätkuvate e-õppe parendusvajadustega. 2014. aasta akrediteerimise aruannetes ei toodud enam välja probleeme seoses töötajate eneseanalüüsi ja arenguveestlustega, mis näitab, et rakendatud lahendused olid piisavad.

2011. aasta akrediteerimise aruannetes välja toodud materiaalressursside puudused kehvade õppetingimuste ja töövahendite osas olid 2014. aasta aruannete põhjal lahendused leidnud tänu renoveerimisprojektide valmimisega, kuid tekkinud oli uus mure seoses õppekeskuste alakasutuse ja ülalpidamisega. IKT valdkonna arendamine oli aruannetes mitmekülgsest kirjeldatud nii erinevate süsteemide kasutamise kui arvutipargi täiendamise näitel. E-õppematerjalide ning õpikute, töövihikute piisavuse, aja- ja asjakohasuse, omatulu teenimise ja lisaressursside hankimise osas leidis nii edukaid lahendusi kui ka parendusvajadusi. Kommunikatsiooni- ja erialade turundusprobleemidega soovitasid komisjonid jätkuvalt tegeleda.

Nii koostöö olemasolevate huvigruppidega kui ka koostöö laiendamise seotud probleemide osas oli aruannetes nii näiteid edukatest lahendustest kui ka jätkuvalt välja toodud parendusvajadust või lahenduste puudumist. 2011. aasta akrediteerimise aruannetes ei olnud selliseid puudusi, mida 2014. aasta aruannetes enam kirjeldatud polnud. Seega ei olnud lahendused süsteemse koostöö arendamiseks piisavad ja võis järeldada, et parendustegevuste rakendumine kolm aastat kestnud *Act* etapis kvaliteediprobleemide lahendamisel oleks võinud parem olla. Ebapiisavate lahenduste tingimustes muutuvad varasemad hinnangud sisutühjaks, muutes hindamisprotsessi küll seaduslikuks, jättes aga kvaliteedisüsteemi sisuliselt arendamata, nagu on välja toonud Visscher (2009).

Seega järeldus uuritu põhjal, et 2011. aastal *PDCA* pideva parendamise tsükli *Control* käigus ehk kutseõppe õppekavarühmade riikliku tunnustamise raames akrediteerimisel selgunud õppekavarühmade kvaliteediprobleemide ja pideva parendamise tsükli *Act* perioodil kolme aasta jooksul (2011-2014) nende lahendamiseks valitud erinevate meetmete tulemusel parendati üksikuid puudusi täielikult õppe- ja kasvatusprotsessi, õppekavarühma eestvedamine ja juhtimise ning õppekavarühma inim- ja materiaalressursside juhtimise kategoorias. Koostöö huvigruppidega kategoorias täielikult lahenduse leidnud probleeme ei esinenud. Aruannetes esile toodud probleemide ja arendusvajaduste osas oli esitatud erinevaid lahendusi, kuid sellest hoolimata töötasid need osaliselt või halvemal juhul üldse mitte. See kinnitab varasemate uuringute (*Fundamentals of...*, 2004; Amaral & Rosa, 2008; Smith, 2008; Visscher, 2009; Weiss, 1998) tulemusi nii selles osas, et organisatsioonid ei kasuta *PDCA* pideva parendamise tsükli kontrolli etapi hindamistulemusi parendustegevuste kavandamisel ja rakendamisel sageli piisavalt efektiivselt kui ka selles osas, et parendamise etapp osutub kvaliteedi tagamise ja tõstmise puhul sageli kõige nõrgemaks.

Seega järeldus uuritud aruannetest, et 2011.-2014. aastal rakendatud parendusmeetmed ei taganud kvaliteediprobleemide valdkondades märkimisväärset ja laialdast edasiminekut,

kuid üksikute puuduste osas olid parendustegevused väga edukad ning nende probleemide puhul *PDCA* pideva parendamise tsükkel toimis. Kõikidesse ülejäänud kvaliteediprobleemidesse tuleb analüüsitud kutseõppe õppekavarühmadega seotud osapooltel suhtuda tõsiselt ning otsida efektiivsemaid lahendusi.

4.1 Uurimistöö piirangud ja praktiline väärtus

Uurimistöö eesmärgist ja küsimustest lähtuvalt oli dokumendianalüüsi meetod autori hinnangul objektiivsem, kuid siiski tuli dokumendianalüüsi ja dokumentide temaatilise analüüsi meetodi rakendamisel arvestada kahesuguste piirangutega – esiteks dokumentidest tulenevate piirangutega ning teiseks nende analüüsist tulenevate piirangutega.

Dokumendianalüüsi käigus analüüsitavate aruannete näol tegemist küll autentsete ja täpsete dokumentidega, kuid tuli arvestada nende subjektiivsusega seotud küsimust, millele on viidanud Flick (2006). Seega oli nende analüüsimisel ja järelduste tegemisel oluline silmas pidada Woods (2006) poolt välja toodud tõsiasja, et dokumendid ei sisalda endas absoluutset tõe. Akrediteerimise aruanded olid koostatud ühelt poolt kutseõppeasutuste töötajate poolt, kelle eesmärgiks võis olla õppekavarühma tulemuste näitamine, teisalt aga hindamiskomisjonide ekspertide poolt, kes ei pruukinud õppekavarühmadega seonduvat erialateavet perfektselt vallata.

Autor leiab, et oluline oli ka fakt, et 2011. a. akrediteerimise pilootvoor oli kutseõppeasutuste jaoks esmakordne kogemus – koolidel puudus varasem praktika ja näiteid, missugune on protsess, kuidas kirjutada hindamisaruannet. See võis mõjutada aruannete sisu. Piiranguna tuli käsitleda ka akrediteerimisdokumentide autoripoolset kvalitatiivset analüüsi, tekstide kodeerimist ja tõlgendamist, kuna ka mitmekordselt lugemisel võisid mõned nüansid jääda piisava tähelepanuta, teksti võidi autori poolt valesti mõista või tekkisid vead tõlgendamisel.

Piiranguks võis osutada ka autori isiklik seotus kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimisega. Nimelt osales autor 2014. a. kahe õppekavarühma akrediteerimises hindamiskomisjoni assistendina, läbides ka vastavad eksperdikoolitused, ning 2015. a. ühe õppekavarühma akrediteerimises hindamiskomisjoni assistendina, mistõttu võisid kujunenud isiklikud arusaamad andmeanalüüsi mõjutada, kuigi seda püüti teadlikult vältida. Samas toetas seotus akrediteerimisega uue kutseõppe riiklikku tunnustussüsteemi, eelkõige akrediteerimisprotsessi põhjalikku tundmaõppimist.

Magistritöö autori hinnangul on uurimistöo suurimaks praktiliseks väärtuseks kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise aruannete põhjalik sisuline analüüs, mis võimaldab valdkonnaga seotud huvigruppidele saada olulist teavet selle kohta, missugused on analüüsitud kutseõppe õppekavarühmade läbivad kvaliteediprobleemid, millega tuleks senisest intensiivsemalt tegeleda ning lahendusi leida.

Edaspidi võiks uurida, missuguste põhjuste tõttu jäid pideva parendamise tsükliis teatud kvaliteediprobleemid lahendamata ja välja pakutud või soovitatud lahendused rakendamata. See võiks lisaks praeguste põhiprobleemide teadvustamisele ka parendustegevuste edukusele kaasa aidata.

Kokkuvõte

Uurimistöö eesmärgiks oli välja selgitada, missuguseid kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleeme toodi välja 2011. aasta pilootvooru ja 2014. aasta akrediteerimise aruannetes ning kuidas kajastus 2014. aasta aruannetes varasemalt osutatud puuduste parendamine. Eemärgi täitmine võimaldas seeläbi lahendada uurimisprobleemi, missuguste kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemide osas on *PDCA* pideva parendamise tsükkel edukalt rakendunud ning missuguste osas mitte. Uurimisprobleemi lahendamine annab olulist teavet selle kohta, missugused on analüüsitud kutseõppe õppekavarühmade läbivad probleemid, millega tuleks senisest intensiivsemalt tegeleda ning lahendusi leida.

Andmete kogumiseks kasutati dokumendianalüüsi meetodit ning andmeallikatena 2011. pilootvooru ja 2014. aasta akrediteerimise aruandeid: koolide õppekavarühma aruandeid ja hindamiskomisjonide aruandeid. Andmeanalüüsiks rakendati temaatilise analüüsi meetodit.

Andmete analüüsist selgus, et 2011. ja 2014. aastal välja toodud kvaliteediprobleemid olid sarnased ja tulenesid neljast valdkonnast: õppekavarühma õppe- ja kasvatusprotsessiga seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma eestvedamise ja juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid, õppekavarühma inim- ja materiaalressursside juhtimisega seotud kvaliteediprobleemid ning kvaliteediprobleemid õppekavarühma koostöös huvigruppidega.

Ühest küljest selgus, et puuduste parendamine oli analüüsitud akrediteerimise aruannete põhjal ebaühtlane – välja toodi nii edukaid lahendusi, jätkuvat arengusoovi kui ka probleemide mitte lahendamist ning selgelt edukad valdkonnad ei eristunud. Teisest küljest ilmnas, et üksikute probleemide osas nagu õppetöoga seonduva dokumentatsiooni kaasajastamine, õppekorralduse süsteemne dokumenteerimine, praktikabaaside nimekirjade puudumine, kutsevõistlustel vähene osalemine, tugisüsteemide puudumine õpiraskustega ja erivajadustega õpilastele, sisehindamissüsteemi puudumine, aeglane infoliikumine, ebapiisav infokogumine õppekavarühma kohta, juhtimisstruktuuri reorganiseerimisvajadus, eneseanalüüsi ja arenguveestluste puudumine, kehvad õppetingimused ja töövahendid, kasutatud lahendused olid läbivalt edukad. *PDCA* pideva parendamise tsükkel ja *Act* etapp töötasid nende puuduste parendamisel, teiste probleemidega tuleb senisest intensiivselt edasi tegeleda. Seega selgus analüüsitud akrediteerimise aruannetest, et aastatel 2011-2014 oli enamik kvaliteediprobleemidest osaliselt lahendatud, kuid samas ei eristunud väga edukad valdkonnad ja pideva parendamise tsükkel töötas terviklikult üksikute puuduste parendamisel.

Märksõnad: kutseõppe, õppekavarühm, kvaliteet, *PDCA* tsükkel, akrediteerimine.

Summary

The Master's Thesis “*Quality Problems and Improvements of the Curriculum Groups in Vocational Education and Training based on the 2011 Pilot Accreditation and 2014 Accreditation Reports*” aimed to identify, which quality problems of curriculum groups in vocational education and training were drawn out from the 2011 pilot accreditation and 2014 accreditation reports as well to identify, based on the 2014 reports how the problems from 2011 were improved. Attaining the aim enabled solving the research problem, regarding to which problems the *PDCA* continuous improvement cycle had been successful and in which not. This in sum gives valuable information, which are the main problems in the analysed curriculum groups accreditation reports and which problems still need better solutions.

The document analysis method was used for the data collecting and the data consisted of 2011 pilot accreditation and 2014 accreditation reports: curriculums reports and assessment reports. A thematic analysis method was used for the data analysis.

Analyses results indicated that quality problems in 2011 pilot accreditation and 2014 accreditation reports were similar and were from four following thematic category: the teaching process, leading and management, human resource and material management, cooperation with interest groups. Differences between the problems in accreditation reports were related with the quantity of the problems (more in 2011).

Based on the analysed curriculum reports from the one hand it was found out that improvements had been uneven as successful solutions as well as continuous need for improvements and dissolving the problems were drawn out, thus the extremely successful areas were not found, from the other hand a few problems like updating the study documentation, systematic documenting of the study process, lack of the traineeships lists, low participation in vocational competitions, lack of the support systems for students having learning disabilities and special needs, lack of the internal evaluation system, inadequate data collection regarding to the curriculum groups, slow information flows, need for reorganizing the management structure, lack of the self-examination and performance appraisal, low quality of the study environment and were solved successfully. Regarding to the improvements of these quality problems the *PDCA* continuous improvement cycle had been successful. Other problems needed further and more intensive approach.

Thus, it was indicated that based on the analyzed accreditation reports much work on the developments had been done from year 2011 till year 2014 and the problems were partly

solved. Unfortunately there was not possible to recognize great success in certain quality problem categories, which means that the *PDCA* continuous improvement cycle still must be implemented continuously.

Keywords: vocational education, curriculum group, quality, PDCA cycle, accreditation.

Tänuõnad

Täna haridusteaduste instituudi põhjalikke eksperte asjakohaste nõuannete ja toetuse eest. Samuti EKKKA töötajaid, kes inspireerisid antud teemat uurima ning aitasid kaasa kutseõppe kvaliteedihindamise alaste teadmiste väljakujunemisele. Täna ka oma lähedasi mõistva suhtumise eest pingelisel õpingute ja magistritöö kirjutamise perioodil.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Karine Mandel

15.05.2014

Kasutatud kirjandus

- Amaral, A. & Rosa, M. J. (2008). Trends in quality in higher education. Does EUA fall into these trends? In Amaral, A., Rovio-Johansson, A., Rosa, M. J. & Westerheijden, D. F. (Eds.), *Essays on Supportive Peer Review* pp. 21-34. New York: Nova Science Publishers.
- Assuring quality in vocational education and training: the role of accrediting VET providers* (2011). Cedefop kodulehekül. Retrived from <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3061>.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2). 77-101.
Retrived from <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>.
- Connelly, B. L., Certo, S. T., Ireland, R. D. & Reutzel, C. (2011). Signaling theory: a review and assessment. *Journal of Management*, 37, 39–65.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis: quality, productivity and competitive position*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dominica, M. D., Talmacean, I. (2013). Evolutional reference points in the quality management system of European higher education. *Buletin Stintific*, 1 (35). Retrived from <http://eds.a.ebscohost.com.ezproxy.utlib.ee/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=095051f6-1d2d-4093-adc1-5c7e904b679a%40sessionmgr4005&hid=4213>.
- Eesti elukestva õppe strateegia 2020* (2014). Eesti Haridus- ja Teadusministeerium. Külastatud aadressil <http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=12568>.
- Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi ametlik kodulehekül (s.a.). Külastatud aadressil <http://www.hm.ee/et/eesmargid-tegevused/kutseharidus#kutsekool>.
- Eesti kutseharidussüsteemi arengukava 2009-2013* (2009). Eesti Haridus- ja Teadusministeerium. Külastatud aadressil https://www.hm.ee/sites/default/files/kutseharidussysteemi_arengukava_2009_2013.pdf.
- EQAVET Glossary* (s.a.). European Quality Assurance in Vocational Education and Training. Retrived from <http://www.eqavet.eu/qa/gns/glossary/e/external-evaluation.aspx>.
- EQAVET Indicators Toolkit* (s.a.). Retrived from <http://www.eqavet.eu/qa/tns/monitoring-your-system/evaluation/intro.aspx>.
- EKKA andmebaas (s.a.). Külastatud aadressil

https://wd.archimedes.ee/?page=ekka_search_dynobj&tid=94722&u=20150610134521&desktop=10016.

- Flick, U. (2006). *An introduction to qualitative research*. London: Sage Publications.
- Fundamentals of a „Common Quality Assurance Framework“ (CQAF) for VET in Europe* (2004). Technical Working Group „Quality in VET“. Retrived from <http://www.eqavet.eu/gns/policy-context/european-policy/key-milestones.aspx>.
- Ghuri, P., Gronhaug, K. (2004). *Äriuuringute meetodid. Praktilisi näpunäiteid*. Tallinn: Külim.
- Ginter, J. (s.a.). *Hariduse terminoloogia seletav sõnastik*. Külastatud aadressil <https://docs.google.com/document/d/1yJXQ-mn6KMFGWITTgxLf51-cVr5eOtXznM7IjASk3LY/edit?usp=sharing>
- Hardon, A., Hodgkin, C., & Fresle, D. (2004). *How to investigate the use of medicines by consumers*. Switzerland: Amsterdam.
- Heidmets, M. (2013). *Haridusleksikon*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
- Hämäläinen, K., Mustonen, K., & Holm, K. (2004). Standards, criteria, and indicators in programme accreditation and evaluation in Western Europe. In L. Vlasceanu & L. C. Barrows (Eds.), *Indicators for institutional and programme accreditation in higher/tertiary education* (17–32). Bucharest: UNESCO.
- Retrived from www.cepes.ro/publications/pdf/Indicators.pdf.
- Kleijnen, J., Dolmans, D., Willems, J., & van Hout, H. (2011). Does internal quality management contribute to more control or to improvement of higher education? A survey on faculty's perceptions. *Quality Assurance in Education*, 19, 141–155.
- Kutseharidusstandard* (2013). Vabariigi Valitsuse määrus RT. I, 28.08.2013, 13. Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/128082013013>.
- Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord* (2013). Haridus- ja teadusministri määrus. RT I, 29.08.2013, 16. Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/129082013016>.
- Kutseõppeasutuse seadus (2013). Riigikogu seadus RT I, 02.07.2013, 1. Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/114032014063>.
- Kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimise kord* (2014). Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur. Külastatud aadressil <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/kutseoppe-oppekavaruhmade-akrediteerimine/>.
- Lejeune, C., & Vas, A. (2009). Organizational culture and effectiveness in business schools: a test of the accreditation impact. *Journal of Management Development*, 28, 728–741.

- Masso, A. (2011). *E-kursuse "Kvalitatiivsete andmete analüüsitehnikad ja -tarkvara" materjalid*. Tartu: Tartu Ülikool.
- Nigscha, S. & Schenker-Wickia, A. (2013). Shaping performance: do international accreditations and quality management really help? *Journal of Higher Education Policy and Management*, 35(6), 668-681.
- Oakland, J. S. (2006). *Terviklik kvaliteedijuhtimine: teooria ja praktika*. Tallinn: Külim.
- Peer learning activity on the impact of quality assurance systems in initial VET* (2014). European Quality Assurance in Vocational Education and Training. Retrived from <http://www.eqavet.eu/gns/library/promotional-materials.aspx>.
- Rita, S. (2009). *Mechanics of how to apply Deming's PDCA cycle to management education*. Retrived from http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1353763.
- Sallis, E. (2002). *Total Quality Management in Education*. London: Kogan Page Ltd. Retrived from https://books.google.ee/books?id=7gpIGHagzF0C&printsec=frontcover&hl=et&source=gs_bse_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.
- Salumaa, T., Talvik, M., Saarnit, A. (2007). *Strateegiline juhtimine ja sisehindamine koolis*. Tallinn: Merlecons ja Ko OÜ.
- Sisehindamise käsiraamat kutseõppeasutustele* (2007). Sihtasutus Innove. Külastatud aadressil www.hm.ee/index.php?popup=download&id=9337.
- Smith, D. (2008). The first experiment – Three Pilot Projects. The View of and Evaluator. In Amaral, A., Rovio-Johansson, A., Rosa, M. J. & Westerheijden, D. F. (Eds.), *Essays on Supportive Peer Review* (135-152). New York: Nova Science Publishers.
- Stensaker, B. (2011). Accreditation of higher education in Europe: moving towards the US model? *Journal of Education Policy*, 26(6). Retrived from <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02680939.2010.551785>.
- Tammaru, T. (2008). *Ülevaade võimalikest mudelitest sisehindamise läbiviimisel. Õppeasutuse sisehindamine I*. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.
- Türk, K., Haldma, T., Kukemelk, H., Ploom, K., Irs, R., Pukkonen, L. (2011). *Üldharidus- ja kutsekoolide tulemuslikkus ja seda mõjutavad tegurid*. Tartu: Tartu Ülikool, Haridus- ja Teadusministeerium.
- Vaismoradi, M., Turunen, H., Bondas, T. (2013). *Content analysis and thematic analysis: implications for conducting a qualitative descriptive study*. Kuopio: Wiley Publishing Asia Pty Ltd.

- Vilgats, B. (2009). *The impact of external quality assessment on universities: estonian experience*. Tallinn: Tallinna Ülikool.
- Visscher, A. J. (2009). *Improving quality assurance in european vocational education and training*. The Netherlands: Twente University.
- Weiss, C. (1998). Improving the use of evaluations: whose job is it anyway? In A. Reynolds & H. Walberg (Eds.), *Advances in educational productivity*, (7), 263-276). London: JAI Press.
- Woods, P. (2006). *Qualitative Research*. University of Plymouth. Retrived from <http://www.edu.plymouth.ac.uk/resined/qualitative%20methods%202/qualrshm.htm>.

Lisa 1. Kooli õppekavarühma aruande vormi näidis

(kooli nimi) (õppekavarühma nimetus) ÕPPEKAVARÜHMA ARUANNE
--

I ÜLDANDMED

1. KOOLI ÜLDANDMED	
Koolijuhhi ees- ja perekonnanimi	
Kooli kontaktandmed: aadress telefon e-post kodulehekülg	
Õppekavarühma kontaktisik	
amet telefon e-post	
Kooli lühikirjeldus ja eripära (lühülevaade ajaloo ja hetkeolukorrast, kooli arengukava peamised eesmärgid - kuni 1 A4)	
Sisehindamissüsteemi lühikirjeldus	
Õppekavarühma aruande periood (õppeaastad)	
Ülevaade õppekavarühma õppekavadest (sh täiendusõppe õppekavadest) 1) Mis aastast on õppekavarühma õppekavad rakendatud? 2) Andmed õppekavade kohta (nimetus, kutseõppeliik) ja lühidalt õppekavade õpiväljundid	
Ülevaade õppekavarühma õppijatest (sh täiendusõppes osalejatest) Andmed õppekavarühma õppijate kohta kolme eelneva aasta lõikes	
Ülevaade õppekavarühma personalist Andmed õppekavarühma personali (sh täienduskoolitusega seotud personali) nõuetele vastavuse ja vanuselise struktuuri kohta	

II ANALÜÜSIV OSA

Hetke- ja arenguvaate hinnangu lahtrisse märkige skaala number, mis iseloomustab antud kriteeriumi toimivuse taset õppekavarühmas:

Hetkevaade	Arenguvaade
1. vastab nõutavale tasemele	1. tagab jätkusuutlikkuse
2. pigem vastab nõutavale tasemele	2. pigem tagab jätkusuutlikkuse
3. pigem ei vasta nõutavale tasemele	3. pigem ei taga jätkusuutlikkust
4. ei vasta nõutavale tasemele	4. ei taga jätkusuutlikkust

1. HINDAMISVALDKOND: Õppe- ja kasvatusprotsess, sh täiskasvanute koolitus	Hinnang
1.1 Õppekavade (sh täiendusõppe õppekavade) koostamine ja arendamine lähtub huvigruppide vajadustest ja õppekavastrateegiast. <i>Kriteeriumi analüüs (sh enesehinnangu põhjendus)</i>	
1.2 Õppe- ja kasvatusprotsessi korraldus ja arendus toetab õppekavade eesmärkide saavutamist (õppekorralduse, sh praktika töökeskkonnas ja praktilise töö õppekeskkonnas korraldus ja hindamine; lõimingu toetamine õppekorraldusega; e-õpe; kutse andmine; dokumentatsiooni asjakohasus ja rakendumine).	
1.3 Õppe- ja kasvatusprotsessi läbiviimine ja selle arendus toetab õppija arengut kutseharidusstandardis määratletud õpiväljundite saavutamisel (õppemeetodite lähtumine õpiväljunditest ning õppijate vajadustest ja eripärast; võtme- ja erialakompe-tentside lõimimine, arendamine ja hindamine; õppija arenguga seotud tulemused jm).	
1.4 Tugisüsteem ja selle arendus toetab õppijat (õppija õpipädevuste, enesekohaste ja sotsiaalsete	

pädevuste arengu toetamine; hariduslike erivajadustega õppijate toetamine, sh tugisüsteem õpi- ja kasvatusraskustega õppijatele; täiskasvanud õppijate toetamine; õppija arengu analüüsimine, vajadusel individuaalse õppe rakendamine, sh VÕTA kasutamine).	
ÕPPEKAVARÜHMA TULEMUSTE ANALÜÜS (sh 5 kohustuslikku võtmetulemust):	
1) riikliku koolitustellimuse täitmine ja õpingute lõpetamine; 2) lõpetanute rakendumine tööturul; 3) lõpetanute edasiõppimine; 4) kutseeksami sooritamine; 5) koolituse pakkumine sihtrühmadele; 6) õppe tulemuslikkuse muud näitajad.	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	
2. HINDAMISVALDKOND: Eestvedamine ja juhtimine	
	Hinnang
2.1 Õppekavarühma eestvedamine ja juhtimine on tõhus ning toetab õppekavarühma jätkusuutlikkust (aruandeperioodil toimunud põhjendatud muudatused õppekavarühma juhtimises; nõunike kogu, õppijate ja õpetajate kaasamine õppekavarühma juhtimisse; vastutusvaldkondade selge määratlemine; kommunikatsioon eri tasanditel; õppekavarühma tegevuse eesmärgistamine ja kooskõla üldise strateegiaga; panus kooli missiooni, visiooni ja strateegiliste eesmärkide saavutamisse, õppekavarühma juhtimise tagasisidestamine ja hindamine jm).	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	
3. HINDAMISVALDKOND: Personalijuhtimine	
	Hinnang
3.1 Õppekavarühma personal vastab nõuetele ning toetab õppekavarühma jätkusuutlikkust (arenguestlused; personaliga seotud tulemused, sh kutsekvalifikatsiooniga õpetajad).	
3.2 Personali arendamine ja toetamine lähtub õppekavarühma hetke- ja arenguvajadustest (personali enesehindamine; täienduskoolituse vastavus vajadustele; koolituste mõjusused; õpetajate meetoodiline ja haridustehnoloogiline toetamine; personaliarenduse tulemuste arvestamine õppetöös jm.).	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	
4. HINDAMISVALDKOND: Koostöö huvigruppidega	
	Hinnang
4.1 Koostöö väliste huvigruppidega toetab õppekavarühma jätkusuutlikkust (huvigruppide ja koostöövaldkondade määratlemine, eesmärgistatud kaasamine, tagasiside kogumine ja arvestamine; koostöö praktikaettevõtete ja –asutustega, teiste õppeasutustega jm).	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	
5. HINDAMISVALDKOND: Ressursside juhtimine	
	Hinnang
5.1 Ressursside juhtimine toetab õppekavarühma eesmärkide saavutamist (sh finantsressursside juhtimine; materiaali- ja infotehnoloogilise baasi asjakohasus ja otstarbekas kasutamine õppetöö eesmärkide saavutamiseks; õppekavade kaetus õppematerjalidega jm).	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	

III KOKKUVÕTTEV OSA

JÄRELDUSED ÕPPEKAVARÜHMA JÄTKUSUUTLIKKUSEST

Lisa 2. Hindamiskomisjoni aruande vormi näidis

(kooli nimi) (õppekavarühma nimetus) HINDAMISKOMISJONI ARUANNE
--

I ÜLDANDMED

KOOL:	
Kooli kontaktandmed: aadress telefon e-post kodulehekülg	
Õppekavarühm	
Hindamiskomisjoni liikmed	1. 2. 3.
Akrediteerimise aeg	
Koolikülastuse kuupäevad	
ANDMED ÕPPEKAVARÜHMA ÕPPEKAVADE (sh täiendusõppe õppekavade) JA ÕPPIJATE KOHTA (õppekavade nimetus, kutseõppeliik, õppijate arvu trend õppekavadel)	

II HINDAMISKOMISJONI HINNANGUD HINDAMISVALDKONDADE LÕIKES

Hetke- ja arenguvaate hinnangu lahtrisse märkige skaala number, mis iseloomustab antud kriteeriumi toimivuse taset õppekavarühmas:

Hetkevaade	Arenguvaade
1. vastab nõutavale tasemele	1. tagab jätkusuutlikkuse
2. pigem vastab nõutavale tasemele	2. pigem tagab jätkusuutlikkuse
3. pigem ei vasta nõutavale tasemele	3. pigem ei taga jätkusuutlikkust
4. ei vasta nõutavale tasemele	4. ei taga jätkusuutlikkust

1. HINDAMISVALDKOND: Õppe- ja kasvatusprotsess, sh täiskasvanute koolitus	Valdkonna HV hinnang
1.1 Õppekavade (sh täiendusõppe õppekavade) koostamine ja arendamine lähtub huvigruppide vajadustest ja õppekavastrateegiast.	Kriteeriumi HV hinnang
1.2 Õppe- ja kasvatusprotsessi korraldus ja arendus toetab õppekavade eesmärkide saavutamist (õppekorralduse, sh praktika töökeskkonnas ja praktilise töö õppekeskkonnas korraldus ja hindamine; lõimingu toetamine õppekorraldusega; e-õpe; kutse andmine; dokumentatsiooni asjakohasus ja rakendamine).	
1.3 Õppe- ja kasvatusprotsessi läbiviimine ja selle arendus toetab õppija arengut kutseharidusstandardis määratletud õpiväljundite saavutamisel (õppemeetodite lähtumine õpiväljunditest ning õppijate vajadustest ja eripärasest; võtme- ja erialakompetentside lõimimine, arendamine ja hindamine; õppija arenguga seotud tulemused jm).	
1.4 Tugisüsteem ja selle arendus toetab õppijat (õppija õpipädevuste, enesekohaste ja sotsiaalsete pädevuste arengu toetamine; hariduslike erivajadustega õppijate toetamine, sh tugisüsteem õpi- ja kasvatusraskustega õppijatele; täiskasvanud õppijate toetamine; õppija arengu analüüsimine, vajadusel individuaalse õppe rakendamine, sh VÕTA kasutamine).	
ÕPPEKAVARÜHMA TULEMUSTE ANALÜÜS (sh 5 kohustuslikku võtmetulemust):	
1) riikliku koolitustellimuse täitmine ja õpingute lõpetamine;	
2) lõpetanute rakendamine tööturul;	
3) lõpetanute edasiõppimine;	
4) kutseeksami sooritamine;	

5) koolituse pakkumine sihtrühmadele; 6) õppe tulemuslikkuse muud näitajad.	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	AV hinnang
ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESSI KOKKUVÕTE	Koondhinnang
2. HINDAMISVALDKOND: Eestvedamine ja juhtimine	
2.1 Õppekavarühma eestvedamine ja juhtimine on tõhus ning toetab õppekavarühma jätkusuutlikkust (aruandeperioodil toimunud põhjendatud muudatused õppekavarühma juhtimises; nõunike kogu, õppijate ja õpetajate kaasamine õppekavarühma juhtimisse; vastutusvaldkondade selge määratlemine; kommunikatsioon eri tasanditel; õppekavarühma tegevuse eesmärgistamine ja kooskõla üldise strateegiaga; panus kooli missiooni, visiooni ja strateegiliste eesmärkide saavutamisse, õppekavarühma juhtimise tagasisidestamine ja hindamine jm).	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	
EESTVEDAMISE JA JUHTIMISE KOKKUVÕTE	
3. HINDAMISVALDKOND: Personalijuhtimine	
3.1 Õppekavarühma personal vastab nõuetele ning toetab õppekavarühma jätkusuutlikkust (arenguvestlused; personaliga seotud tulemused, sh kutsekvalifikatsiooniga õpetajad).	
3.2 Personali arendamine ja toetamine lähtub õppekavarühma hetke- ja arenguvajadustest (personali enesehindamine; täienduskoolituse vastavus vajadustele; koolituste mõjususe; õpetajate metoodiline ja haridustehnoloogiline toetamine; personaliarenduse tulemuste arvestamine õppetöös jm).	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	
PERSONALIJUHTIMISE KOKKUVÕTE	
4. HINDAMISVALDKOND: Koostöö huvigruppidega	
4.1 Koostöö väliste huvigruppidega toetab õppekavarühma jätkusuutlikkust (huvigruppide ja koostöövaldkondade määratlemine, eesmärgistatud kaasamine, tagasiside kogumine ja arvestamine; koostöö praktikaettevõtete ja –asutustega, teiste õppeasutustega jm).	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	
KOOSTÖÖ HUVIGRUPPIDEGA KOKKUVÕTE	
5. HINDAMISVALDKOND: Ressursside juhtimine	
5.1 Ressursside juhtimine toetab õppekavarühma eesmärkide saavutamist (sh finantsressursside juhtimine; materiaal-tehnilise ja infotehnoloogilise baasi asjakohasus ja otstarbekas kasutamine õppetöö eesmärkide saavutamiseks; õppekavade kaetus õppematerjalidega jm).	
Õppekavarühma arenguvaade antud hindamisvaldkonnas	
RESSURSSIDE JUHTIMISE KOKKUVÕTE	

III ÜLDHINNANG ÕPPEKAVARÜHMA TOIMIMISELE JA JÄTKUSUUTLIKKUSELE				
HINNANGUTE TABEL				
Hindamisvaldkond	Kriteeriumite hinnangud	Valdkonna HV hinnang	Valdkonna AV hinnang	Koondhinnang
1. Õppe- ja kasvatusprotsess				
2. Eestvedamine ja juhtimine				
3. Personalijuhtimine				
4. Koostöö huvigruppidega				
5. Ressursside juhtimine				
ÕPPEKAVARÜHMA HETKE- JA ARENGUVAATE VÕTMETUGEVUSED				
ÕPPEKAVARÜHMA PEAMISED ARENGUVALDKONNAD				

IV HINDAMISKOMISJONI ETTEPANEK

(Kooli nimi) (õppekavarühma nimetus) õppekavarühma hindamisvaldkondadele antud hinnangute ning hetke- ja arenguvaate võtmetugevuste ja peamiste arenguvaldkondade alusel teeb hindamiskomisjon koosseisus:

- 1.
- 2.
- 3.

kutsehariduse hindamisnõukogule ettepaneku

akrediteerida (Kooli nimi) (õppekavarühma nimetus) **6 (kuueks) aastaks.**

akrediteerida (Kooli nimi) (õppekavarühma nimetus) **3 (kolmeks) aastaks.**

mitte akrediteerida (Kooli nimi) (õppekavarühma nimetus) õppekavarühm.

Komisjoniliikme põhjendatud eriarvamused:

Hindamiskomisjoni esimees:

(nimi)

(allkirjastatud digitaalselt)

Hindamiskomisjoni lõpparuande kinnitamise kuupäev:

Lisa 3. Kutseõppe õppekavarühmade 2011. a. akrediteerimise pilootvoorus osalenud koolid ja nende õppekavarühmad

Kutseõppe õppekava rühmade 2011. a. akrediteerimise pilootvoorus osalenud koolid (numbriga)	2011. a. akrediteeritud koolide õppekavarühmad (ÕKR numbriga)	2011. a. pilootvooru akrediteerimise tulemused
Kool 1	1 Majutamine (Maj.) ja toitlustamine	täisakrediteering
Kool 2	2 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
	3 Ehitus ja tsiviilrajatised	täisakrediteering
Kool 3	4 Maj. ja toitlustamine	osaline akrediteering 3 a.
	5 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 4	6 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
	7 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 5	8 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
	9 Ehitus ja tsiviilrajatised	täisakrediteering
Kool 6	10 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
	11 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 7	12 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
Kool 8	13 Maj. ja toitlustamine	osaline akrediteering 3 a.
	14 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 9	15 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
	16 Ehitus ja tsiviilrajatised	täisakrediteering
Kool 10	17 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
	18 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 11	19 Maj. ja toitlustamine	osaline akrediteering 3 a.
	20 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 12	21 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
Kool 13	22 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
	23 Ehitus ja tsiviilrajatised	täisakrediteering
Kool 14	24 Maj. ja toitlustamine	osaline akrediteering 3 a.
	25 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 15	26 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
	27 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 16	28 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
	29 Ehitus ja tsiviilrajatised	täisakrediteering
Kool 17	30 Maj. ja toitlustamine	täisakrediteering
Kool 18	31 Maj. ja toitlustamine	osaline akrediteering 3 a.
Kool 19	32 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 20	33 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 21	34 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 22	35 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 23	36 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
Kool 24*	37 Ehitus ja tsiviilrajatised	osaline akrediteering 3 a.
KOKKU	37 õppekavarühma	19 osalist akrediteeringut

*Kool 24 Ehituse ja tsiviilrajatisete õppekavarühm suleti 2012. a. (EKKA andmebaas, s.a.).

Lisa 4. Nimekiri uurimistöös analüüsitud kutseõppe õppekavariühmade akrediteerimise aruannetest

Hiiumaa Ametikooli Ehitus ja tsiviilrajatise õppekavariühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Hiiumaa Ametikooli Ehitus ja tsiviilrajatise õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Hiiumaa Ametikooli Ehitus õppekavariühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Hiiumaa Ametikooli Ehitus õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse Ehitus ja tsiviilrajatise õppekavariühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse Ehitus ja tsiviilrajatise õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse Ehitus õppekavariühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse Ehitus õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse Majutamine ja toitlustamine õppekavariühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse Majutamine ja toitlustamine õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavariühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Järvamaa Kutsehariduskeskuse Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma aruanne (2011). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Järvamaa Kutsehariduskeskuse Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Järvamaa Kutsehariduskeskuse Ehitus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Järvamaa Kutsehariduskeskuse Ehitus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014).

Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Kehtna Majandus-ja Tehnoloogiakooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Kehtna Majandus-ja Tehnoloogiakooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Kehtna Majandus-ja Tehnoloogiakooli Ehitus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Kehtna Majandus-ja Tehnoloogiakooli Ehitus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Narva Kutseõppekeskuse Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Narva Kutseõppekeskuse Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Narva Kutseõppekeskuse Ehitus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Narva Kutseõppekeskuse Ehitus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014).
Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Põltsamaa Ametikooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Põltsamaa Ametikooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Põltsamaa Ametikooli Ehitus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Põltsamaa Ametikooli Ehitus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Põltsamaa Ametikooli Majutamine ja toitlustamine õppekavarühma aruanne (2011).
Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Põltsamaa Ametikooli Majutamine ja toitlustamine õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Põltsamaa Ametikooli Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Põltsamaa Ametikooli Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Rakvere Ametikooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Rakvere Ametikooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Rakvere Ametikooli Ehitus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Rakvere Ametikooli Ehitus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

- Sillamäe Kutsekooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavariühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Sillamäe Kutsekooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Sillamäe Kutsekooli Ehitus õppekavariühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Sillamäe Kutsekooli Ehitus õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Sillamäe Kutsekooli Majutamine ja toitlustamine õppekavariühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Sillamäe Kutsekooli Majutamine ja toitlustamine õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Sillamäe Kutsekooli Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavariühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Sillamäe Kutsekooli Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Tallinna Ehituskooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavariühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Tallinna Ehituskooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Tallinna Ehituskooli Ehitus õppekavariühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Tallinna Ehituskooli Ehitus õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Tallinna Kopli Ametikooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavariühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.
- Tallinna Kopli Ametikooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavariühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Tallinna Kopli Ametikooli Ehitus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Tallinna Kopli Ametikooli Ehitus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014).

Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma aruanne (2011).

Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli Ehitus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud

aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli Ehitus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne

(2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Valgamaa Kutseõppekeskuse Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma aruanne

(2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Valgamaa Kutseõppekeskuse Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Valgamaa Kutseõppekeskuse Ehitus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Valgamaa Kutseõppekeskuse Ehitus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014).

Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Valgamaa Kutseõppekeskuse Majutamine ja toitlustamine õppekavarühma aruanne (2011).

Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Valgamaa Kutseõppekeskuse Majutamine ja toitlustamine õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruanded/>.

Valgamaa Kutseõppekeskuse Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Valgamaa Kutseõppekeskuse Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli Ehitus ja tsiviilrajatised õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli Ehitus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli Ehitus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Väike-Maarja Õppekeskuse Majutamine ja toitlustamine õppekavarühma aruanne (2011). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Väike-Maarja Õppekeskuse Majutamine ja toitlustamine õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2011). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Väike-Maarja Õppekeskuse Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavarühma aruanne (2014). Külastatud aadressil: <http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Väike-Maarja Õppekeskuse Turismi, toitlustus- ja majutusteenindus õppekavarühma hindamiskomisjoni aruanne (2014). Külastatud aadressil:

<http://ekka.archimedes.ee/kutsekoolile/hindamisotsused-ja-aruaanded/>.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Karine Mandel

(sünnikuupäev: 11.03.1988)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Kutseõppe õppekavarühmade kvaliteediprobleemid ning nende parendamine 2011. aasta pilootvooru ja 2014. aasta akrediteerimisprotsessi aruannete põhjal“

mille juhendaja on Hasso Kukemelk ja kaasjuhendaja Liina Lepp,

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 15.05.2015